

Unelmasta painajaiseen

Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueen menestyminen
olympialaisissa 1992 – 2004

Itä-Suomen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden ja kauppateieteiden tiedekunta
Historia- ja maantieteiden laitos
Yleisen historian pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2018
Santtu Sinkkonen
Ohjaaja: Maria Lähteenmäki

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO, TUTKIMUSTIEDOTE

Tekijä: Santtu Sinkkonen

Opiskelijanumero: 242513

Tutkielman nimi: Unelmasta painajaiseen. Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueen menestyminen olympialaisissa 1992 – 2004

Tiedekunta/Oppiaine: Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta, yleinen historia

Sivumäärä: 70 + 2 liitettä

Aika ja paikka: 2018 huhtikuu, Joensuu

Pro-gradu -tutkielma käsittelee Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueen menestymistä olympialaisissa vuodesta 1992 vuoteen 2004. Tutkimuksessa keskitytään siihen, miten Yhdysvaltojen maajoukkue on kyseisellä aikavälillä menestynyt olympialakoripallossa miesten puolella ja mitkä tekijät selittävät menestymistä kyseisellä tavalla.

Tutkimuksessa on hyödynnetty neljää eri aineistokokonaisuutta. Yhdysvaltojen ottelunauhoitteiden ja tilastojen käyttämällä on saatu avattua itse pelikentällä vaikuttaneita syitä menestykseen. Tukena on käytetty runsaasti erilaisia artikkeleita, dokumenttielokuvia ja muuta kirjallisuutta, joiden avulla saadaan avattua joukkueen taustalla tapahtuneita asioita ja vaikuttaneita ilmiöitä sekä henkilöitä, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet menestymiseen. Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen, vaikka hyödyntääkin hieman tilastoja.

Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkue menestyi tutkitulla aikavälillä erinomaisesti. Sekä vuonna 1992 että vuonna 1996 Yhdysvallat voitti olympiakultaa täysin ylivertaisesti. Vielä vuonna 2000 Yhdysvallat onnistui saamaan kolmannen peräkkäisen olympiavoiton, joskin vähemmän vakuuttavalla suorituksella ja 2004 joukkueen oli tyytyminen pronssiin, joka oli Yhdysvalloille pienimuotoinen katastrofi. Menestymisen tärkeimpinä avaimina oli laaja, kilpailijoita parempi pelaajamateriaali. Vastaavasti maajoukkuejärjestelmän ja pelitavan heikkoudet mursivat lopulta olympiavoittojen sarjan.

1. Johdanto	4
1.1. Koripallo-urheilun lyhyt historia	4
1.2. Tutkimuskysymys ja tutkimusmetodit	6
1.3. Lähdeaineiston esittely	8
1.4. Aikaisempi tutkimus	14
1.5. Yhdysvallat ja kansainvälinen koripalloilu	16
2. Ylivoima	18
2.1. The Dream Team	18
2.2. Yhdessä pelaavat supertähdet	23
2.3. “Unelmajoukkueiden” ajan alku	28
3. Taantuma	29
3.1. Välttämätön paha	29
3.2. Ailahtelevainen suorittaja	33
3.3. Vihattu Yhdysvallat	36
3.4. Ilman suurimpia tähtiä	39
3.5. Menestyksen tylsistytämä	41
4. Romahdus	42
4.1. Painajaisjoukkue	42
4.2. Ongelmainen Yhdysvallat	47
4.3. Muuttuva maailma	51
5. Johtopäätökset	55
Lähteet	57
Liitteet	67
Liite 1. Koripallokenttä ja sen osat	67
Liite 2. Käsitehakemisto	68
Taulukot:	
Taulukko 1. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 1992 olympialaisissa Barcelonassa	20
Taulukko 2: Yhdysvaltojen otteluohjelma Barcelonan olympialaisissa	23
Taulukko 3. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 1996 olympialaisissa Atlantassa	30
Taulukko 4: Yhdysvaltojen otteluohjelma Atlantan olympialaisissa 1996	32
Taulukko 5. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 2000 olympialaisissa Sidneyssä	37
Taulukko 6. Yhdysvaltojen otteluohjelma Sidneyn olympialaisissa 2000	38
Taulukko 7. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 2004 olympialaisissa Ateenassa	44
Taulukko 8: Yhdysvaltojen otteluohjelma Ateenan olympialaisissa	47

1. Johdanto

1.1. Koripallo-urheilun lyhyt historia

Kanadalainen opettaja James Naismith kehitti koripallo-urheilulajin vuosien 1891 ja 1892 aikana saatuaan tehtäväksi luoda sisätiloihin sopivan urheilulajin talvikuukausiksi. Naismith toimi tuolloin opettajana Yhdysvalloissa Massachusettin Springfieldin YMCA:ssa¹. Ensimmäinen virallinen ottelu pelattiin kyseisen koulun oppilaiden ja opettajien välillä vuonna 1892. Laji sai nopeasti suosiota ja levisi ympäri Yhdysvaltoja 1800-luvun loppuun mennessä. Ensimmäinen ammattilaissarja sai alkunsa niin ikään Yhdysvalloissa vuonna 1898.²

Koripallo ei jäänyt kuitenkaan vain yhdysvaltalaiseksi ilmiöksi, vaan laji levisi 1900-luvun alkupuolella ympäri maailmaa, kuten esimerkiksi Japaniin ja Iraniin. Koripallon levittämisessä keskeisessä roolissa 1900-luvun alussa olivat Yhdysvalloissa opiskelleet ulkomaalaiset opiskelijat, jotka toivat lajin mukanaan takaisin kotimaahansa, sekä YMCA-liikkeen lähetyssaarnaajat, jotka veivät lajia mukanaan ulkomaille. Menestys lajin levittämisen suhteen oli vaihtelevaa. Esimerkiksi koripallo ei saanut suurta suosiota lopulta Japanissa, kun taas Filippiineillä lajista tuli erittäin suosittu. Samoin koripallosta tuli suosittu laji Australiassa, kun taas Uudessa-Seelannissa vastaavaa ei tapahtunut.³

Yhdysvallat ei toki pyrkineet levittämään vain koripalloa, vaan myös kahta muuta maan “omaa” lajia eli amerikkalaista jalkapalloa ja baseballia. Tavoitteena oli urheilulajien levittämisen avulla levittää myös amerikkalaista kulttuuria ja lisätä Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa maailmalla. Eräänlaisena esimerkkinä Yhdysvalloille toimi Iso-Britannia, joka oli hyödyntänyt urheilulajeja (jalkapallo, rugby ja kriketti) kulttuurinsa levittämiseen siirtomaissa.⁴

Arvokisoissa koripallo esiintyi ensimmäisen kerran vuonna 1904, kun koripallo oli mukana olympialaisissa näytöslajina ja ensimmäinen kansainvälinen koripalloturnaus pelattiin Pariisissa vuonna 1919. Turnaus päättyi Yhdysvaltojen voittoon. Kansainvälinen

¹ Young Men’s Christian Association eli Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys, NMKY.

² Scot 2001, 5–7.

³ Carlson 2011, 1479–1481.

⁴ Carlson 2011, 1482–1484.

olympiakomitea tunnusti lajin vuonna 1930 ja Kansainvälinen koripalloliitto FIBA⁵ sai alkunsa vuorostaan vuonna 1932. Neljä vuotta myöhemmin koripallo oli mukana olympialajina Berliinin olympialaisissa, jossa Yhdysvallat voitti historian ensimmäisen olympiakullan.⁶

Maailmanmestaruuskisoja koripallon osalta on järjestetty vuodesta 1950 lähtien. Sekä maailmanmestaruuskisat että olympialaiset ovat neljän vuoden välein, aina kahden vuoden välein toisistansa. Lajin synnyinmaa Yhdysvallat on osallistunut molempiin arvokisoihin alusta alkaen ja on mitalien valossa myös menestynein maa koripallossa. Pääasiassa Yhdysvallat osallistui kyseisiin turnauksiin joukkueilla, jotka koostuivat yliopistopelaajista. Se ei kuitenkaan estänyt Yhdysvaltoja olemasta täysin suvereeni lajin arvokisoissa. Ensimmäisen tappionsa olympialaisissa Yhdysvallat esimerkiksi kärsi vasta vuonna 1972, kun Neuvostoliitto voitti olympiakullan dramaattisten vaiheiden jälkeen luvuin 51 – 50. Yhdysvaltojen pelaajat ja valmennusjohto eivät koskaan vastaanottaneet kyseisten olympialaisten hopeamitaleja.⁷

Vuonna 1989 FIBA järjesti äänestyksen siitä, sallittaisiinko ammattilaispelaajien osallistua olympialaisiin. Käytännössä kyseinen äänestys kosketti ainoastaan Pohjois-Amerikan ammattilaisarja NBA:ssa⁸ pelaavia pelaajia ja näiden mahdollisuutta osallistua olympialaisiin. Ammattilaispelaajien osallistuminen hyväksyttiin kyseisessä äänestyksessä äänin 56 – 13. Muutosta vastaan olivat olleet muun muassa Neuvostoliitto ja myös Yhdysvallat, jota kyseinen muutos kaikista eniten kosketti. Kyseisen muutoksen seurauksena vuoden 1992 olympialaisissa nähtiin ensimmäisen kerran Yhdysvaltojen maajoukkue, joka koostui NBA-pelaajista ja joka sai lempinimen “Dream Team”.⁹

NBA oli perustettu vuonna 1946 alunperin nimellä Basketball Association of America koripallon ammattilaisarjaksi Yhdysvalloissa. Seuraavien vuosikymmenien aikana sarja muovautui ja vähitellen sen kilpailijat joko sulautuivat osaksi sitä tai hävisivät. 1900-luvun

⁵ Fédération Internationale de Basketball Amateur, nykyisin The International Basketball Federation

⁶ FIBA History. <http://www.fiba.com/history>. 13.4.2018. Basketball Equipment and History. <http://www.olympic.org/basketball-equipment-and-history?tab=history>. 13.4.2018. Carlson 2011, 3-5.

⁷ FIBA History. <http://www.fiba.com/history>. 13.4.2018. FIBA Events. <http://www.fiba.com/events>. 13.4.2018. USA Basketball: USA Men’s National Team. <http://www.usab.com/mens/national-team/history.aspx>. 13.4.2018. The Guardian: 50 stunning Olympic moments No1: USA v USSR, basketball final, 1972. 16.11.2011. <http://www.theguardian.com/sport/blog/2011/nov/16/usa-ussr-olympic-basketball-1972>. 13.4.2018.

⁸ National Basketball Association

⁹ Games of the XXVth Olympiad -- 1992. 14.9.2012. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvth-olympiad-1992.aspx>. 13.4.2018. GQ: The Dream Team Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 13.4.2018.

jälkimmäisten vuosikymmenien kohdalla NBA:sta oli tullut yksinoikeutetusti Yhdysvaltojen johtava koripallosarja ja samalla maailman kovatasoisin koripallosarja. Kun NBA-pelaajat saivat luvan vihdoin osallistua olympialaisiin, laittoi se myös NBA:n ja Yhdysvaltojen koripalloliiton kasvattamaan ja ylipäänsä luomaan yhteistä toimintaa.¹⁰

1.2. Tutkimuskysymys ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen kohteena on Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkue olympialaisissa vuosina 1992 – 2004. Tutkimuskysymyksinä ovat, miten Yhdysvaltojen maajoukkue on menestynyt olympialaisissa kyseisellä aikavälillä, miksi se on menestynyt kyseisellä tavalla ja mitkä tekijät selittävät tuloksia yksittäisissä kisoissa ja mitkä tekijät puolestaan saavutettuja tuloksia pitkällä aikavälillä.

Tutkimuksen aikaväli on rajattu niin, että se kattaa olympialaiset siitä lähtien kun ammattilaispelaajat ensimmäisen kerran osallistuivat mukaan olympialaisiin 1992 ja päättyy vuoden 2004 olympialaisiin, joka oli ensimmäinen – ja ainoa – kerta, kun Yhdysvallat ei voittanut olympiakultaa ammattilaispelaajien ollessa mukana. Näin ollen tutkimus sisältää neljien kesäolympialaisten ajanjakson.

Tutkimus on empiirinen, jossa hyödynnetään kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä lähilukua ja lähdekriittistä sisällönanalyysia. Lähiluku on menetelmä, jonka avulla tutkittavaan tekstiin perehdytään syvemmin. Kyse ei olekaan vain pelkästä lukemisesta, vaan tämä syvempi perehtyminen tekstiin voi sisältää muistiinpanojen tekemistä lukukertojen aikana ja tekstin reflektointia. On tärkeää myös huomioda, että jo ensimmäisellä lukukerralla tekstin lukemiseen liittyy erilaisia ennako-odotuksia, jotka vaikuttavat siihen, kuinka tekstin ymmärtää. Tämän prosessin myötä syntyy vähitellen tulkinta tekstin sisällöstä, joka sisältää myös yksityiskohtien huomioimisen.¹¹

Tässä tutkimuksessa lähilukua sovelletaan tutkimuksessa käytettyjen tekstien analysoimiseen ja tutkimiseen. Teksteissä keskeistä on tutkimuskysymyksiensä kannalta olennaiset asiat. Miten

¹⁰ Hubbard 2000. 38–41; 62–68; 288–296.

¹¹ Pöysä, Järviluoma & Vakimo 2010. 338–340, 342–343.

Yhdysvaltojen menestys näyttäytyy teksteissä tutkittavalla ajanjaksolla ja muuttuuko tuo jollain tavalla? Menestyminen on luonteeltaan varsin laeva käsitys, jonka merkitys saattaa muuttua. Olympialaisissa esimerkiksi pienemmälle maalle jo mukaan pääseminen voi olla eräänlainen menestyminen, kun taas Yhdysvalloille kaikki muu kuin kulta koripallossa on vähintäänkin pienimuotoinen katastrofi.

Niin ikään olennaista on löytää teksteistä, millä tekijöillä Yhdysvaltojen menestymistä on selitetty ja miten tuota menestymistä on käsitelty. Tällöin mukaan tulee myös kontrastiivinen lähiluku, jossa tehdään vertailua tekstien välillä. Tämän tutkimuksen kontekstissa se merkitsee juurikin sitä, että onko teksteissä havaittavissa muutoksia sen suhteen, miten Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkuetta olympialaisissa käsitellään ja onko suhtautumisessa tapahtunut muutoksia.¹²

Sisällönanalyysi on puolestaan menetelmä, jota hyödyntämällä voidaan analysoida objektiivisesti ja systemaattisesti. Nämä käytetyt dokumentit voivat luonteeltaan olla hyvinkin erilaisia, kuten esimerkiksi haastatteluita, artikkeleita tai videoita. Tällä menetelmällä pyritään tavallisesti saamaan kuvaus tutkittavasta asiasta yleisessä ja tiiviimmässä muodossa. Samalla kun aineistoa järjestetään tähän tiiviimpään muotoon, on tärkeää myös, että informaatiota ei kuitenkaan katoa samaisessa yhteydessä.¹³

Sisällönanalyysia on tässä tutkimuksessa sovellettu tutkimusaineiston järjestelmissä, tiivistämisessä ja analysoinnissa tuomalla esille merkityskokonaisuuksia, niiden esittelyä ja tulkintaa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi Yhdysvaltojen keskeisten pelillisten seikkojen poimisen otteluvideoista ja niiden vaikutuksen analysoimisen menestymisen kannalta. Samoin muiden käytettyjen dokumenttien sisällön analysoiminen ja tiivistäminen sellaiseen muotoon, että aineistosta nousevat esiin tutkimuskysymysten kannalta olennaiset seikat. Tutkimuksessa sisällönanalyysiin yhdistyy myös osaltaan kontekstianalyysi, jonka avulla voidaan tarkastella tutkittavia asioita niiden kontekstissa.¹⁴

Tutkimuksessa myös lähdekriittisyys on tärkeä osa. Kaikki lähdemateriaalit on sidottu tiettyyn kontekstiin, eivätkä ne ole täydellisen objektiivisia luonteeltaan, koska ne on tuotettu jonkun

¹² Pöysä, Järviluoma & Vakimo 2010. 338–340, 342–343.

¹³ Tuomi & Sarajärvi 2004. 102–103, 105–106, 109–110.

¹⁴ Tuomi & Sarajärvi 2004. 107.

toimesta. Tämä tekee niistä vähintäänkin jossain määrin subjektiivisia. Yhtä lailla on hyvä huomioida mahdolliset ristiriitaisuudet – ja toisaalta myös samankaltaisuudet – eri lähteiden kanssa, kuten käsittelevätkö lähteet samalla tavalla Yhdysvaltojen joukkuetta tietyissä kisoissa.¹⁵

1.3. Lähdeaineiston esittely

Olen käyttänyt tutkimuksessa lähteinä neljää eri aineistokokonaisuutta vuosille 1992 – 2004: videonauhoituksia otteluista, tilastoja otteluista ja turnauksista, artikkeleita Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueesta ja dokumenttielokuvia. Lisäksi on tutkimuskirjallisuus, jota on hyödynnetty metodien kanssa, ja erinäisiä elektronisia lähteitä.

Primääriaineistona tutkimuksessa toimivat Yhdysvaltojen otteluiden televisionauhoitukset sekä turnausten tilastot. Jokaisesta olympiaturnauksesta on otettu kaksi ottelua, joiden avulla Yhdysvaltojen pelaamista on analysoitu. Vuoden 1992 olympialaisista on käytetty puolivälieräottelua Puerto Ricoa ja loppuottelua Kroatiaa vastaan.¹⁶ Vuoden 1996 olympialaisista puolestaan ovat ottelut alkulohko-ottelu Kroatiaa ja loppuottelu Jugoslaviaa vastaan.¹⁷ Seuraavista olympialaisista vuodelta 2000 on hyödynnetty taas Yhdysvaltojen kohtaamisia Ranskaa vastaan ensiksi alkulohkossa ja sitten loppuottelussa.¹⁸ Viimeisenä vuodelta 2004 on käytetty Yhdysvaltojen alkulohko-ottelua Puerto Ricoa ja välieräottelua Argentiinaa vastaan.¹⁹ Ottelunauhoitukset on saatu kahden eri videopalvelun – youtube ja dailymotion – avulla.

¹⁵ Tuomi & Sarajärvi 2004. 107.

¹⁶ Yhdysvallat – Puerto Rico, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992. <https://www.youtube.com/watch?v=M4bLHma9KIo&index=1&list=PLD2RJJulHkN0HumOpVzAAMu5SGoD9mZLk&t=0s>. 12.1.2018. Yhdysvallat – Kroatia, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 8.8.1992. <http://www.dailymotion.com/video/x21cmca>. 13.4.2018.

¹⁷ Yhdysvallat – Kroatia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 28.7.1996. <https://www.youtube.com/watch?v=UiffiBxsQtM>. 20.4.2018. Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996. <http://www.dailymotion.com/video/x22ahlx>. 13.4.2018.

¹⁸ Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 25.9.2000. <https://www.youtube.com/watch?v=GnLFKBKUSks>. 22.3.2018. Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 1.10.2000. <http://www.dailymotion.com/video/x22akn3>. 13.4.2018.

¹⁹ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004. <https://www.youtube.com/watch?v=dVNfNnj8zNE>. 13.4.2018. Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004. <https://www.youtube.com/watch?v=NHnZGRgUuDE>. 13.4.2018.

Olympiaturnauksien tilastotiedot on otettu puolestaan kansainvälisen koripalloliiton verkkosivuilla sijaitsevasta arkistosta, josta löytyvät tiedot kaikista FIBA:n järjestämistä turnauksista.²⁰ Toisena tilastolähteenä on käytetty Basketball Reference-verkkosivustoa, jonne on koottu laajasti erilaisia tilastoja koripallosarjoista ympäri maailmaa samoin kuin muita historiatietoja lajista.²¹

Sekundääriaineistona tutkimuksessa on käytetty urheiluartikkeleita. Artikkeleita on hyödynnetty tutkimuksessa tuomaan esiin keskustelua, tapahtumia ja näkökulmia Yhdysvaltojen joukkueista niin turnauksien ajalta kuin myös jälkeempään katsottuna. ESPN²² ja Bleacher Report ovat yhdysvaltalaisia urheilumediayhtiöitä. ESPN tuottaa monipuolisesti erilaista sisältöä. Sillä on omia televisiokanavia, oma lehti ja lisäksi se tuottaa monia palveluita verkkosivuillaan²³. Vastaavasti Bleacher Report tarjoaa käytännössä vain digitaalisia palveluita verkkosivujensa²⁴, sosiaalisen median ja applikaatioiden kautta.

ESPN:n puolelta on käytetty kuutta artikkelia. *From stinging defeat²⁵, Team USA began a decade of dominance* käsittelee sitä, kuinka Yhdysvallat oppi kärsimistensä tappioista ja pohjusti sillä uutta dominoinnin aikakautta. *In a Single Bound²⁶* käydään lävitse puolestaan Vince Carterin kuuluisaa donkkia vuoden 2000 olympialaisissa – tapahtuma, joka etenkin Yhdysvalloissa on kyseisten olympialaisten muistetuin asia miesten koripallosta. ESPN.com. *Page 2: This Dream Team is doomed²⁷* puretaan Yhdysvaltojen joukkueen ongelmakohtia vuoden 2004 olympialaisten alla ja kuinka joukkueen rakentaminen on ollut epäonnistuminen. *Welcome to Manu's basketball familia* keskittyy kertomaan Emanuel Ginobilistä – argentiinalainen koripalloilija – sisältäen myös osia liittyen Yhdysvaltojen ja Argentiinan kohtaamisiin 2000-luvun arvokisoissa ja maajoukkueiden toimintamalleihin. Viidentenä

²⁰ FIBA Archive. <https://archive.fiba.com/>. 16.4.2018.

²¹ Basketball Reference. <https://www.basketball-reference.com/>. 16.4.2018.

²² Entertainment and Sports Programming Network

²³ ESPN verkkosivut. www.espn.com. 25.4.2018.

²⁴ Bleacherreport verkkosivut. <http://bleacherreport.com/>. 25.4.2018.

²⁵ ESPN.com: From stinging defeat, Team USA began a decade of dominance. 22.7.2016.

http://www.espn.com/olympics/basketball/story/_/id/17122319/remembering-team-usa-began-turnaround. 10.4.2018.

²⁶ ESPN.com. In a Single Bound. 25.9.2015. http://www.espn.com/espn/feature/story/_/id/13713188/after-15-years-saw-vince-carter-leap-frederic-weis-sydney-believe-witnessed. 10.4.2018.

²⁷ ESPN.com. Page 2: This Dream Team is doomed.

<http://www.espn.com/espn/page2/story?page=simmons/040804>. 12.4.2018.

käytettynä artikkelina on *All Their Hoops And Dreams*²⁸, joka on eräänlainen valmentaja Mike D'Antonin henkilökuvaa. Viimeinen artikkeleista, *How Spurs majestic 2014 Finals performance changed the NBA*, kertoo otsikon mukaisesti, miten NBA muuttui vuoden 2014 finaalien myötä ja mitä vuosien 2013 ja 2014 finaaleissa tapahtui.

Bleacherreportista tutkimuksessa on käytetty puolestaan kolmea artikkelia. *How Europe Changed the NBA Game Forever*²⁹ on kerätty yhteen elementtejä, jotka ovat tulleet eurooppalaisesta koripallosta Yhdysvaltoihin. Toinen artikkeli, *Soft No More: NBA Euros Shedding Old Stereotypes One Player at a Time*³⁰, käsittelee taas stereotyyppioita, joita eurooppalaisiin pelaajiin on tavattu liittää ja kuinka nuo stereotyyppiat ovat vähitellen häviämässä. *What About the 1996 Dream Team II?*³¹ vertaillaan vuoden 1996 joukkuetta vuoden 2008 joukkueeseen huomauttaen, kuinka kovatasoinen itse asiassa vuoden 1996 joukkue oli, vaikka se jääkin yleensä ensimmäisen "Dream Teamin" varjoon.

Los Angeles Times, *The New York Times*, *Washington Post* ja *The Guardian* ovat puolestaan sanomalehtiä, joista kolme ensiksi mainittua ovat amerikkalaisia ja viimeksi mainittu brittiläinen. *Los Angeles Timesin* artikkeli *It's Almost a Nightmare for U.S. Men*³² on lyhyt raportti Yhdysvaltojen ja Liettuan välisestä ottelusta, jossa Yhdysvallat oli lopulta yhden heiton päässä tappiosta. *The New York Timesin* *SIDNEY 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S.* käsittelee samaa aihetta pidemmin samoin kuin Yhdysvaltojen haasteita yleensäkin kyseisten olympialaisten miesten koripallossa. Samaiselta lehdelta hyödynnetty toinen artikkeli, *Competitors Without a Competition*³³ kertoo miesten koripallosta vuoden 1996 olympialaisissa ja kuinka Yhdysvalloista on tullut ylivoimallaan eräänlainen kilpailun tappaja.

²⁸ ESPN The Magazine: All Their Hoops And Dreams. 9.5.2017.
http://www.espn.com/espn/feature/story/_/page/presents19337502/houston-rockets-coach-mike-dantoni-having-more-fun-ever. 10.4.2018.

²⁹ Bleacherreport. How Europe Changed the NBA Game Forever. 6.9.2013.
<http://bleacherreport.com/articles/1764154-how-europe-changed-the-nba-game-forever>. 13.4.2018.

³⁰ Bleacherreport. Soft No More: NBA Euros Shedding Old Stereotypes One Player at a Time. 29.1.2015.
<http://bleacherreport.com/articles/2346091-soft-no-more-nba-euros-shedding-old-stereotypes-one-player-at-a-time>. 13.4.2018.

³¹ Bleacher Report: Team USA Basketball: What About the 1996 Dream Team II? 3.9.2008.
<http://bleacherreport.com/articles/53558-team-usa-basketball-what-about-the-1996-dream-team-ii>. 12.4.2018.

³² Los Angeles Times: It's Almost a Nightmare for U.S. Men. 30.9.2000.
<http://articles.latimes.com/2000/sep/30/news/ss-29371/2>. 13.4.2018.

³³ The New York Times. Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996.
<http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2018.

Myös *The Guardianilta* on tutkimuksessa käytetty kahta artikkelia. *50 stunning Olympic moments No1: USA v USSR, basketball final*³⁴ on osa sarjaa olympiahistorian häkellyttävimmistä ja muistettavimmista hetkistä. Kyseinen artikkeli käsittelee ensimmäiseksi valittua hetkeä, Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välistä koripallon loppuottelua vuoden 1972 Münchenin olympialaisissa. *The forgotten story of... Shane Heal v The Dream Team*³⁵ kertoo puolestaan Australian pelaajan yhteenotosta Yhdysvaltojen vuoden 1996 joukkueen – ja etenkin Charles Barkleyn – kanssa.

Sports Illustrated on amerikkalainen urheilulehti, joka julkaisee sekä painettua että verkkolehteä. *'Jordan Rules' revisited*³⁶ käsittelee Detroit Pistonsin pahamaineista ohjeistusta siihen, kuinka joukkueen pitäisi puolustaa Michael Jordania. *Greatest game nobody ever saw*³⁷ kertoo Yhdysvaltojen maajoukkueen sisäisestä harjoituspelistä vuoden 1992 olympialaisten alla. SBNationin³⁸ *Remembering the Redeem Team*³⁹, which restored Team USA Basketball's international dominance käy puolestaan lävitse, kuinka Yhdysvallat onnistui voittamaan kultaa vuoden 2008 olympialaisissa ja kuinka maajoukkuohjelman ongelmakohtia muutettiin vuoden 2004 jälkeen.

GQ:sta⁴⁰ tutkimuksessa on käytetty kahta artikkelia, jotka molemmat on koottu Yhdysvaltojen maajoukkueen ympärillä toimineiden ihmisten haastatteluista ja kommenteista, joiden kautta on avattu maajoukkueen toimintaa ja tapahtumia olympialaisissa. *The Dream Team Will Never Die: An Oral History of the Dream Team*⁴¹ keskittyy vuoden 1992 olympiajoukkueeseen ja

³⁴ The Guardian. 50 stunning Olympic moments No1: USA v USSR, basketball final, 1972. 16.11.2011. <http://www.theguardian.com/sport/blog/2011/nov/16/usa-ussr-olympic-basketball-1972>. 13.4.2018.

³⁵ The Guardian: The forgotten story of... Shane Heal v The Dream Team. 30.10.2013. <http://www.theguardian.com/sport/2013/oct/31/the-forgotten-story-of-shane-heal-v-the-dream-team>. 31.1.2018.

³⁶ Sports Illustrated. 'Jordan Rules' revisited. 29.5.2007. https://web.archive.org/web/20121020061711/http://sportsillustrated.cnn.com/2007/writers/jack_mccallum/05/28/daly.lebron/1.html. 13.4.2018.

³⁷ Sports Illustrated. Greatest game nobody ever saw. 24.7.2012. <https://www.si.com/more-sports/2012/07/24/usa-basketball-game-nobody-saw>. 22.1.2018

³⁸ Sports Blog Nation.

³⁹ SBNation.com: Remembering the Redeem Team, which restored Team USA Basketball's international dominance. 3.8.2016. <https://www.sbnation.com/2016/8/3/12297584/olympics-basketball-2008-redeem-team-history-lebron-james-kobe-bryant>. 11.4.2018.

⁴⁰ Gentlemen's Quarterly.

⁴¹ GQ. The Dream Team Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 13.4.2018.

*Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team*⁴² vastaavasti vuoden 2004 joukkueeseen. *GQ* itsessään on kuukausittain ilmestynyt miestenlehti.

Muita tutkimuksessa käytettyjä artikkeleita ovat Nordic businessinsiderin artikkeli *The number of foreign-born players in the NBA appears to have reached a plateau*⁴³, joka käsittelee ulkomaalaisten pelaajien määrää NBA:ssa, Yahoo Sportsin *Basketball world owes Manu Ginobili and Argentina's national team debt of gratitude*⁴⁴ Argentiinan maajoukkueen vaikutuksesta Yhdysvaltojen koripalloon ja *National Postin The Vancouver Grizzlies experiment: Bad management, a pouting draft pick and no lasting legacy*⁴⁵, joka käsittelee Vancouver Grizzliesin epäonnistumisen syitä ja henkilöitä joukkueen toiminnassa tuolloin.

Lisäksi on Charles Barkleyn radiohaastattelun pohjalta tehty Complexin artikkeli *Charles Barkley Calls 1996 Olympic Dream Team a "Nightmare"*⁴⁶, jonka pääaihe on juurikin se, kuinka Barkley kritisoi vuoden 1996 joukkueen yhteistoimintaa. *The NBA's 50 Greatest Players list: The remix*⁴⁷ on The Undefeatedin kokoama lista historian parhaista koripalloilijoista. Yhdysvaltalaisen televisioyhtiö NBC:n olympiasivuilta on puolestaan artikkeli *Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball*⁴⁸, joka keskittyy vuoden 2004 olympialaisten tapahtumiin ja jälkiseurauksiin.

⁴² GQ. *Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team*. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 18.1.2018.

⁴³ Nordic.businessinsider.com: The number of foreign-born players in the NBA appears to have reached a plateau. 23.11.2016. <http://nordic.businessinsider.com/nba-foreign-born-players-2016-11>. 12.4.2018.

⁴⁴ YAHOO! Sports: Basketball world owes Manu Ginobili and Argentina's national team debt of gratitude. 4.8.2012. <https://www.yahoo.com/news/nba--basketball-world-owes-manu-ginobili-and-argentina-debt-of-gratitude-.html>. 10.4.2018.

⁴⁵ Nationalpost.com. The Vancouver Grizzlies experiment: Bad management, a pouting draft pick and no lasting legacy. 27.10.2014. <http://news.nationalpost.com/sports/basketball/nba/the-vancouver-grizzlies-experiment-bad-management-a-pouting-draft-pick-and-no-lasting-legacy>. 12.4.2018

⁴⁶ Complex: Charles Barkley Calls 1996 Olympic Dream Team a "Nightmare". 27.7.2016. <http://www.complex.com/sports/2016/07/charles-barkley-calls-1996-usa-olympic-dream-team-nightmare-jason-williams>. 13.4.2018.

⁴⁷ The Undefeated. The NBA's 50 Greatest Players list: The remix. 20.10.2017. <http://theundefeated.com/features/nba-50-greatest-players-remix/>. 13.4.2018

⁴⁸ NBColympics.com. Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

NBA:n⁴⁹ ja Yhdysvaltojen koripalloliiton⁵⁰ verkkosivut tarjoavat tietoa kyseisten tahojen toiminnasta. NBA:n puolelta on hyödynnetty henkilökuvia Rod Thornista⁵¹, Larry Brownista⁵², Rudy Tomjanovichista⁵³ ja Stu Jacksonista⁵⁴. Samoin NBA:n verkkosivuilta on koottu historia sarjan sääntömuutoksista.⁵⁵ Niin ikään samoilta sivuilta on valmentaja Terry Stotts'n kirjoittama artikkeli, *My Sabbatical Year*⁵⁶, välivuodestaan, jonka aikana hän kiersi opiskelemassa muun muassa, millaista koripalloa Euroopassa pelattiin. NBA:n sivuilta on niin ikään hyödynnetty artikkeleita *NBA rosters feature 108 international players from 42 countries and territories*⁵⁷ ja *Ranking Best USA Olympic Teams Since 1992*⁵⁸, joista ensiksi mainittu käy lävitse ulkomaalaisten pelaajien määrän kasvua NBA:ssa ja jälkimmäinen listaa Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueita olympialaisissa paremmuusjärjestykseen.

Yhdysvaltojen koripalloliiton sivuilta tutkimuksessa on käytetty tiivistelmiä⁵⁹ Yhdysvaltojen pelaamisesta kyseisissä olympialaisissa. Samoin on hyödynnetty sivuille koottuja tietoja koripallon historiasta Yhdysvalloissa ja Yhdysvaltojen maajoukkueiden historiasta.⁶⁰ Elektronisista lähteistä on myös vielä olympialiikkeen verkkosivuilta tiivistelmä⁶¹ koripallosta.

Dokumenttielokuvista Zak Levittin ohjaama *The Dream Team* kertoo vuoden 1992 Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueesta aina joukkueen rakentamisesta

⁴⁹ NBA:n verkkosivut. <http://www.nba.com/>. 25.4.2018.

⁵⁰ Yhdysvaltojen koripalloliiton verkkosivut. <https://www.usab.com/>. 25.4.2018.

⁵¹ NBA.com. Rod Thorn, President of Basketball Operations. http://www.nba.com/sixers/front_office/rod_thorn.html. 13.4.2018.

⁵² NBA.com: Larry Brown. http://www.nba.com/coachfile/larry_brown/. 12.4.2018.

⁵³ NBA.com: Rudy Tomjanovich. http://www.nba.com/coachfile/rudy_tomjanovich/. 12.4.2018.

⁵⁴ NBA.com: Stu Jackson. 17.5.2007. http://www.nba.com/nba101/stu_jackson.html. 13.4.2018.

⁵⁵ NBA.com. NBA Rules History. 2.5.2008. http://www.nba.com/analysis/rules_history.html. 13.4.2018.

⁵⁶ NBA.com. My Sabbatical Year. 20.12.2007. http://www.nba.com/features/stotts_sabbatical_20071220.html?loc=cta. 13.4.2018.

⁵⁷ NBA.com: NBA rosters feature 108 international players from 42 countries and territories. 17.10.2017.

⁵⁸ NBA.com: Ranking Best USA Olympic Teams Since 1992. 11.8.2015. <http://www.nba.com/magic/gallery/cohen-8ball-ranking-best-usa-olympic-basketball-teams-1992>. 12.4.2018.

⁵⁹ USA Basketball: Games of the XXVth Olympiad -- 1992. 14.9.2012. <https://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvth-olympiad-1992.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: Games of the XXVIth Olympiad 1996. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvith-olympiad-1996.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: Games of the XXVIIth Olympiad 2000. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxviiith-olympiad-2000.aspx>. 10.4.2018.

⁶⁰ USA Basketball: USA Basketball History. <https://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: USA Men's National Team. <https://www.usab.com/mens/national-team/history.aspx>. 13.4.2018.

⁶¹ Olympic.org: Official site of the Olympic Movement. Basketball equipment and history. <http://www.olympic.org/basketball-equipment-and-history?tab=history>. 18.4.2018.

olympialaisten päättymiseen asti. Dokumentti rakentuu pitkälti mukana olleiden henkilöiden haastattelujen ja videomateriaalin varaan. Vastaavasti Marius A. Markeviciusen ohjaama *The Other Dream Team* kertoo koripallon tarinasta Liettuassa ja samalla sen linkittymisestä Liettuan historiaan huipentuen Liettuan pelaamiseen vuoden 1992 olympialaisissa. Kolmantena käytetty dokumentti *Once Brothers*, jonka on ohjannut Michael Tolajian kertoo kahden ammattilaiskoripalloilijan Drazen Petrovicin ja Vlade Divacin tarinan, kuinka kaksikko päätyi yhdessä pelaamaan niin NBA:han kuin Yugoslavian maajoukkueeseen ja kuinka Balkanin sota rikkoi sitten kaksikon välit ja Yugoslavian maajoukkueen.

Tutkimuksessa käytettyyn kirjallisuuteen kuuluu Chad Carlsonin *The Motherland, the Godfather and the Birth of Basketball Dynasty: American Efforts to Promote Basketball in Lithuania*, Jan Hubbardin *The Official NBA Encyclopedia* ja John Scotin *The Basketball Book*. Ensiksi mainittu keskittyy Yhdysvaltojen toimintaan koripallon levittämisessä ja kuinka koripallo lopulta nousi suosioon Liettuassa. Hubbardin kokoama teos puolestaan sisältää NBA:n historian ja *The Basketball Book* on kirja koripallon perusteista.

1.4. Aikaisempi tutkimus

Tutkimus on osa urheiluhistorian tutkimusperinnettä. Urheiluhistoriaa on tutkittu varsin runsaasti erilaisista näkökulmista ja konteksteissa. Alalla on omia tieteellisiä julkaisujansa, kuten *The international journal of the history of sport* ja *Journal of Sport History*, jotka molemmat sisältävät laajalta skaalalta erilaisia tutkimusartikkeleita urheiluhistorian saralta. Ensiksi mainitussa on aina 12 numeroa vuodessa ja jälkimmäinen ilmestyy kolme kertaa vuoden aikana.

Laajimpana aiheena löytyy yleistyyppisiä tutkimusteoksia, kuten *Sports in world history*, jotka käsittelevät yleisemmällä tasolla urheilun historiaa ja urheilun osa-alueiden historiaa maailmassa. Urheilua on tarkasteltu osana valtioiden historiaa, kuten esimerkiksi tutkimuksissa *Nation at play: a history of sports in India* tai *A Brief History of American Sports*. Tämän tyyppisissä tutkimuksissa tarkastellaan tavallisesti urheilua osana yhteiskunnan rakenteita ja sen vaikutusta muuhun kulttuuriin samoin kuin nimenomaisen ympäristön vaikutusta urheilun toimintaan kyseisessä kontekstissa. Vastaavia tutkimuksia on myös tehty rajatummilta alueilta, kuten esimerkiksi jonkin kaupungin, maakunnan tai osavaltion urheiluhistoria.

Kulttuuriin liittyen myös urheiluhistorian saralla on tutkittu nimenomaan urheilun vaikutusta kansakuntaan ja olennaisena osana kulttuuria. *The Motherland, the Godfather and the Birth of Basketball Dynasty: American Efforts to Promote Basketball in Lithuania* kertoo esimerkiksi siitä, kuinka koripallosta tuli osa Liettuan kansallisidentiteettiä ja toisaalta myös, kuinka Yhdysvallat pyrki urheilun avulla levittämään samaa omaa kulttuuriansa muualle maailmaan.

Omia osa-alueitansa urheiluhistorian puolella ovat myös sellaiset kuin urheilulääketieteen tai urheilun talouden historia. Ensiksi mainittu on isossa osassa etenkin siirryttäessä urheilututkimuksen pariin, mutta myös urheilulääketieteen historiaa on käsitelty varsin runsaasti.

Tavallisimmat urheiluhistoriaan liittyvät teokset kuitenkin lienevät runsain määrin löytyvät henkilöhistoriat entisistä urheilijoista, valmentajista ja muista urheilun parissa toimineista henkilöistä. Samoin eri urheilulajeilta, urheiluseuroilta, sarjoilta ja kilpailuista löytyy omia teoksiansa, joista valtaosa on enemmän yleisteoksia, mutta myös tutkimuksia löytyy jonkin verran. Näiltä osin urheiluhistoria on tutkimusalan lisäksi myös tämän tyyppisten teosten kautta osa populaarikulttuuria.

Olympialaisia on niin ikään tutkittu monista erilaisista näkökulmista. Olympialaisten ja politiikan suhde on ollut yksi tavallinen tutkimusaihe, kuten *A political history of the Olympic Games* -kirjassa. Myös olympialaisten kohdalla tulee tutkimuksissa vastaan urheilulääketieteellinen puoli sellaisten tutkimusten kohdalla kuin vaikka *Sports Injuries and illnesses during the London Summer Olympic Games 2012*. Näissä tutkimuksissa on olympialaiset valittu kohteeksi, josta tutkitaan tavallisesti jotain loukkaantumisiin liittyvää aspektia.

Niin ikään olympialaisten tutkimuksessa on käsitelty olympialaisten merkitystä järjestäjälle. Poliittiset ja taloudelliset puolet ovat perinteisesti olleet keskeisessä osassa näissä tutkimuksissa, mutta viimeisten vuosikymmenien ajan ovat lisääntyneet tutkimukset olympialaisten ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista. Myös yksittäisistä olympialaisista on tehty omia teoksiansa.

Kuten urheiluhistorian – ja urheilun saralla yleensä – myös olympialaisten kohdalta löytyy luonnollisesti paljon erilaisia yleisteoksia, jotka keskittyvät muun muassa tuloksiin, tapahtumiin ja järjestelyihin. Olympialiike kokoaa myös itse olympialaisista virallisia raportteja, jotka sisältävät kaikki mahdolliset tiedot järjestelyistä, osallistujista, aikatauluista, kilpailupaikoista ja tuloksista. Nämä raportit ovat saatavissa olympialiikkeen verkkosivuilta⁶².

Koripallon osalta löytyy ensinnäkin lajin omaa tutkimusta. Nämä tutkimukset keskittyvät yleensä lajin teknisiin, fyysisiin ja taktisiin aspekteihin ja linkittyvät monesti valmentamiseen ja osaksi erilaisia valmentajatutkintoja. Tavallisesti nämä tutkimukset ovat siis lajiliittojen tai kansainvälisen lajiliiton koulutuksien kävijöiden tuotoksia, mutta on myös yliopistoja, joissa voi “opiskella koripallo”.

Muuten koripalloa on tutkittu pitkälti samalla tavalla kuin urheilua yleensäkin kattaen koripallon suhteen kulttuuriin ja yhteiskuntaan – kuten esimerkiksi *Living through the hoop: high school basketball, race and the American dream* – ja lääketieteellisen puolen – *Ankle injuries in basketball: injury rate and risk factors*. Lisäksi ovat enemmän populaarikirjallisuuden puolelle menevät teokset, kuten monet henkilöhistoriikit.

Koripalloa osana olympialaisia on käsitelty suhteellisen vähän. Jonkin verran on löydettävissä jälleen tutkimuksia, jotka keskittyvät olympiakoripallon loukkaantumisiin. *Journal of Chengdu Physical Education Institute*-lehdessä on julkaistu useampia tutkimusartikkeleita Kiinan koripallosta olympialaisissa. Myös Yhdysvaltojen pelaamisesta ja osuudesta olympiakoripallossa on tutkimusta, kuten *Explanations for the United States of America's dominance at the Beijing Olympic Games* ja *American hoops: U.S. men's olympic basketball from Berlin to Beijing*.

1.5. Yhdysvallat ja kansainvälinen koripalloilu

Yhdysvallat oli etenkin 1900-luvun alussa ollut aktiivinen levittämään koripalloa ympäri maailmaa ja koko vuosisadan ajan Yhdysvalloista levisi osaamista koripallon suhteen muualle.

⁶² Olympic.org: Collections. <https://www.olympic.org/olympic-studies-centre/collections>. 20.4.2018.

Vaikuttaminen oli kuitenkin varsin yksisuuntaista muiden hakiessa ja saadessa oppia Yhdysvalloista, mutta vastaavasti suhteellisen vähän mitään tietoa kulki toiseen suuntaan. Myös sen tavan välille, jolla koripalloa pelattiin esimerkiksi Euroopassa ja Yhdysvalloissa, alkoi muodostua ero. Tyypillisesti tämän eron keskeisimmäksi piirteeksi on määritelty se, että Euroopaassa pelaaminen on enemmän joukkuekeskeistä ja pelaajat puolestaan enemmän “epäitsekkäitä”.⁶³

Sen sijaan koripallo oli kehittynyt erilaiseen suuntaan Yhdysvalloissa valtaosaan muuta maailmaa verrattaessa, mikä näkyi etenkin kovatasoisimman liigan NBA:n joukkueiden tavassa pelata. Keskiössä olivat joukkueiden yksilöt, jotka olivat niin joukkueensa kuin koko liigan tähtipelaajia. Peli perustui paljolti näiden pelaajien henkilökohtaisten ominaisuuksien ja taitojen hyödyntämiseen. Ulkomaalaiset pelaajat olivat harvassa liigassa ja valmentajia Yhdysvaltojen ulkopuolelta oli vielä vähemmän. Ulkomaalaisiin pelaajiin liittyi paljon erilaisia negatiivisia stereotyyppioita, kuten että eurooppalaiset pelaajat olivat pehmeitä.⁶⁴

Myös virallisiin sääntöihin oli muodostunut eroja sen suhteen, miten peliä pelattiin kansainvälisesti ja miten sitä pelattiin Yhdysvalloissa. 1990-luvun alussa keskeisiä eroja oli esimerkiksi se, että NBA:ssa erilaisten paikkapuolustusten pelaaminen oli kiellettyä, kolmen pisteen kaari oli NBA:ssa lähes metrin verran kauempana, kolmen sekunnin alue oli laajempi sekä peliaika oli kansainvälisten sääntöjen 40 minuutin sijasta 48 minuuttia. Käytännössä tämä aiheutti esimerkiksi sen, että kansainvälisissä peleissä korin läheisyydessä tilaa tapasi olla vähemmän kuin mihin pelaajat olivat NBA:ssa tottuneet.⁶⁵

⁶³ NBA.com: My Sabbatical Year. 21.12.2007.

http://www.nba.com/features/stotts_sabbatical_20071220.html?loc=cta. 13.4.2018. Bleacherreport: How Europe Changed the NBA Game Forever. 6.9.2013. <http://bleacherreport.com/articles/1764154-how-europe-changed-the-nba-game-forever>. 13.4.2018.

⁶⁴ NBA.com: My Sabbatical Year. 21.12.2007.

http://www.nba.com/features/stotts_sabbatical_20071220.html?loc=cta. 13.4.2018. Bleacherreport: Soft No More: NBA Euros Shedding Old Stereotypes One Player at a Time. 29.1.2015. <http://bleacherreport.com/articles/2346091-soft-no-more-nba-euros-shedding-old-stereotypes-one-player-at-a-time>. 13.4.2018.

⁶⁵ NBA.com: My Sabbatical Year. 21.12.2007.

http://www.nba.com/features/stotts_sabbatical_20071220.html?loc=cta. 13.4.2018. Bleacherreport: Soft No More: NBA Euros Shedding Old Stereotypes One Player at a Time. 29.1.2015. <http://bleacherreport.com/articles/2346091-soft-no-more-nba-euros-shedding-old-stereotypes-one-player-at-a-time>. 13.4.2018. NBA.com: NBA Rules History. 2.5.2008. http://www.nba.com/analysis/rules_history.html. 13.4.2018.

Myös kansainvälisen koripalloliiton säännöt ovat kokeneet suuriakin muutoksia vuosien varrella. 1990-luvulla pelit pelattiin kahdessa kahdenkymmenen minuutin jaksossa, hyökkäysaika⁶⁶ oli kolmekymmentä sekuntia ja kahdeksan sekunnin rike⁶⁷ oli vielä kymmenen sekunnin rike. Vuonna 2000 siirryttiin nykymuotoiseen malliin, jossa pelit pelataan neljässä kymmenen minuutin mittaisessa jaksossa. Myös hyökkäysaika vaihtui 24 sekuntiin.⁶⁸

Sääntöerot etenkin kansainvälisen koripallon ja NBA:n välillä ovat johtaneet siihen, että yksi toistuva teema arvokisojen alla on, kuinka amerikkalaiset koripalloilijat sopeutuvat näihin eroihin. Sääntöerojen lisäksi kysymyksenä on myös sopeutuminen erilaiseen pelilliseen tyyliin, joka näkyi etenkin 2000-luvun alussa Yhdysvaltojen ja kansainvälisen koripallon välillä.

2. Ylivoima

2.1. The Dream Team

Vuoden 1988 olympialaiset olivat olleet erään aikakauden loppu koripallon osalta. Yhdysvallat oli jäänyt kisoissa pronssille hävittyänsä välierissä Neuvostoliitolle. Sijoitus oli Yhdysvaltojen heikoin miesten koripallossa olympialaisissa ja kyseessä oli historian toinen kerta, kun Yhdysvallat hävisi olympialaisissa. Samalla jäi saamatta Yhdysvaltojen kaipaama hyvitys vuoden 1972 loppuottelusta. Siinä missä Yhdysvallat pelasi yhä olympialaisissa yliopistopelaajista koostuvalla amatöörijoukkueella, monien muiden maiden joukkueet koostuivat pelaajista, jotka pelasivat ammattiksensa koripalloa.⁶⁹

Vuonna 1989 tapahtunut, FIBA:n järjestämä äänestys ammattilaispelaajien osallistumisesta olympialaisiin – tarkoittaen käytännössä NBA:ssa pelaavia pelaajia – muutti kuitenkin

⁶⁶ Aika, jonka sisällä hyökkäävän joukkueen on saatava aikaan heitto, jossa pallo osuu vähintäänkin korinrautaan. Jos tällaista heittoa ei ajan sisällä tapahdu, siirtyy pallonhallinta automaattisesti puolustaneelle joukkueelle.

⁶⁷ Hyökkäävän joukkueen on saatava pallo vietyä puolen kentän yli tai tuomari puhaltaa kyseisen rikkeen ja puolustanut joukkue saa pallonhallinnan.

⁶⁸ FIBA Europe: A History of the Basketball Rules. http://www.fibaeurope.com/cid_XkjIRrRgGO-3gPxQn0XQO3.html. 13.4.2018.

⁶⁹ The Dream Team 2012. FIBA Archive: Olympic Games: Tournament for Men. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/p/cid/WOLYM/fromseason//lid_38132_cp/1/q/Olympic%20Games:%20Tournament%20for%20Men/rpp//toseason//events.html. 13.4.2018.

tilanteen. Seuraaviin olympialaisiin Yhdysvallat tulisi osallistumaan joukkueella, joka koostuisi maan parhaista pelaajista. Joukkueen valitseminen asetettiin varta vasten tehtävää varten luodun komitean tehtäväksi. Kyseisen komitean johtoon puolestaan asetettiin Rob Thorne, joka oli entinen NBA-pelaaja ja sittemmin myös valmentanut liigassa sekä toiminut Chicago Bullsin GM⁷⁰:nä.⁷¹

FIBA:n järjestämän äänestyksen yksi erikoisuus oli se, että Yhdysvallat oli itse asiassa ehdotusta vastaan – kuten oli myös Neuvostoliitto. Yhdysvallat koki, että NBA-pelaajien mukaantulo loisi liian suuret tasoerot, jotka olisivat vain haitaksi. Kuitenkin äänestyksestä on jäänyt elämään tarina, että Yhdysvallat olisi nimenomaan halunnut saada NBA-pelaajat varmistaakseen, että he saisivat hyvityksen vuoden 1988 tappiosta. Kahden suurvallan vastaan äänistä huolimatta ehdotus meni kuitenkin lävitse selkeällä enemmistöllä.⁷²

Joukkueen rakentaminen aloitettiin reilu vuosi ennen olympialaisia. Ensimmäinen pelaaja, johon Thorne otti yhteyttä, oli Michael Jordan, joka kuitenkaan ei ollut erityisen halukas lähtemään mukaan. Seuraavina mukaan kysyttiin 80-luvun kahta suurinta tähteä Earvin “Magic” Johnsonia ja Larry Birdia. Molemmat lupautuivat osallistumaan, mikä helpotti muiden NBA-tähtien mukaan saamista. Kuten muutamat pelaajat ovat sanoneet jälkikäteen, oli hankala enää kieltäytyä siinä vaiheessa, kun nämä kaksi olivat jo lupautuneet mukaan. Lopulta myös Jordan suostui osallistumaan, kun hän näki, ketkä muut olivat lähtemässä mukaan olympiajoukkueeseen. Lopullisen muotonsa Yhdysvaltojen maajoukkue sai vuoden 1992 alussa.⁷³

⁷⁰ General Manager.

⁷¹ NBA.com: Rod Thorn, President of Basketball Operations.
http://www.nba.com/sixers/front_office/rod_thorn.html. 13.4.2018. USA Basketball History.
<https://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>. 13.4.2018.

⁷² GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012.
<http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

⁷³ The Dream Team 2012.

Taulukko 1. Yhdysvaltojen maajoukkue Barcelonan olympialaisissa vuonna 1992

Nimi	Joukkue	Nimi	Joukkue
Christian Laettner ⁷⁴	Minnesota Timberwolves	Clyde Drexler	Portland Trail Blazers
David Robinson	San Antonio Spurs	Karl Malone	Utah Jazz
Patrick Ewing	New York Knicks	John Stockton	Utah Jazz
Larry Bird	Boston Celtics	Chris Mullin	Golden State Warriors
Scottie Pippen	Chicago Bulls	Charles Barkley	Phoenix Suns
Michael Jordan	Chicago Bulls	Earvin Johnson ⁷⁵	Ei joukkuetta

Lähde: USA Basketball: Games of the XXVth Olympiad 1992. 16.1.2018.

<http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvth-olympiad-1992.aspx>.

Joukkueen valintaprosessi ei kuitenkaan sujunut täysin ilman epäselvyyksiä tai kritiikkiä. Suureksi puheenaiheeksi nousi Detroit Pistonsia edustaneen Isiah Thomasin jättäminen ulos joukkueesta. Huhu oli, että Thomas olisi jätetty ulos joukkueesta nimenomaan Jordanin vaatimuksesta. Miesten edustamien seurojen – Pistons ja Bulls – välillä oli tuolloin yhä vahva keskinäinen vihanpito, joka oli myös henkilökohtaista joukkueiden pelaajien välillä. Jordan kuitenkin itse kiisti huhut roolistansa päätöksen tekemisessä.⁷⁶

Eräänlainen kysymysmerkki oli myös Chuck Dalyn valitseminen päävalmentajaksi. Daly oli toiminut Pistonsin päävalmentajana vuodesta 1983 saakka, voittanut NBA:n mestaruuden vuosina 1989 ja 1990 sekä luonut joukkueensa kanssa pahamaineisen “Jordan rules”⁷⁷, mikä herätti epäilyksiä siitä, miten Daly tulisi tulemaan toimeen joukkueessa Jordanin ja osiltaan myös toisen Bulls-pelaaja, Scottie Pippenin kanssa. Ongelmia ei kuitenkaan ilmennyt ja itse asiassa joukkueen yhdessäolon aikana Jordan ja Daly viettivät paljon vapaa-aikaa yhdessä pelaten golfia.⁷⁸

⁷⁴ Laettner oli joukkueen ainoa amatööripelaaja. Hän oli edeltävänä kautena pelannut vielä yliopistossa ja varattu kesän 1992 draftissa Minnesota Timberwolvesin toimesta.

⁷⁵ Johnson ei ollut pelannut edeltävällä kaudella ilmoitettuaan syksyllä 1991 HIV-sairaudestaan.

⁷⁶ Dream Team 2012.

⁷⁷ Kyseessä oli Detroit Pistonsin luoma taktiikka ja säännöstö siitä, kuinka Jordania tulisi puolustaa. Yksi osa-alue oli esimerkiksi pyrkiä olemaan jatkuvasti mahdollisimman fyysinen ottamalla mahdollisimman paljon kontaktitilanteita.

⁷⁸ The Dream Team 2012. Sports Illustrated: ‘Jordan Rules’ revisited. 29.5.2007.

https://web.archive.org/web/20121020061711/http://sportsillustrated.cnn.com/2007/writers/jack_mccallum/05/28/daly.lebron/1.html. 16.1.2018.

Joukkue kokoontui yhteen ensimmäisen kerran kesäkuun jälkimmäisellä puoliskolla vuonna 1992 ja pelasi ensimmäisen harjoitusottelunsa 24. kesäkuuta. Vastustajana toimi yliopistopelaajista koottu joukkue, jonka pelaajat saivat pelata ensimmäisen kerran omia esikuviansa vastaan. Daily oli antanut “yliopistojoukkueen” valmentajille ohjeeksi saada joukkueensa pelaamaan kansainvälisellä tyylillä painottaen esimerkiksi kolmen pisteen heittojen ottamista aina tilaisuuden tullessa. Kaikkien yllätykseksi kyseinen yliopistopelaajista pelannut joukkue voitti ensimmäisen harjoitusottelun, mikä aiheutti hämmennystä kaikissa paikalla olleissa.⁷⁹

Yhdysvaltojen maajoukkueen apuvalmentajana toiminut Mike Krzyzewski on todennut jälkepäin, että Daly antoi joukkueensa tarkoituksella hävitä kyseisen ottelun. Jordania esimerkiksi peluutettiin kyseisessä ottelussa hyvin säästeliäästi. Tappion oli tarkoitus Krzyzewskin mukaan toimia varoituksena siitä, että he voisivat kyllä hävitä. Samalla se varmisti myös sen, että pelaajat todella kuuntelisivat Dalya. Samaiset joukkueet pelasivatkin seuraavana päivänä uusintaottelun. Yliopistopelaajista koottu joukkue ei tehnyt pisteen pistettäkään.⁸⁰

Kesäkuun lopussa Yhdysvallat otti osaa Portlandissa pidettyyn Amerikan karsintaturnaukseen, josta neljä parasta maata kymmenestä osallistujasta pääsisi mukaan varsinaiseen olympiaturnaukseen. Yhdysvallat voitti kaikki ottelunsa varsin selvällä piste-erolla selviytyen samalla olympialaisiin. Samalla esiin nousi ilmiö, joka toistuisi myös olympialaisissa. Yhdysvaltojen vastustajille otteluissa voittamista tärkeämpää vaikutti olevan valokuvien, nimikirjoitusten ja erilaisten muistoesineiden saaminen Yhdysvaltojen pelaajilta. He eivät pelanneet ainoastaan Yhdysvaltojen maajoukkuetta vastaan, vaan omia esikuviansa ja idoleitansa vastaan. Ottelun voittaminen ei ollut puolestaan olennaista, koska se nähtiin mahdottomuutena.⁸¹

90-luvun alussa NBA ei ollutkaan varsinaisesti globaali sarja. Kaudella 1991 – 1992 sarjassa pelasi yhteensä 26 Yhdysvaltojen ulkopuolella syntynyttä pelaajaa, kun sarjassa yhteensä tuolla kaudella pelasi 386 eri pelaajaa. Näiden Yhdysvaltojen ulkopuolella syntyneiden pelaajien

⁷⁹ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

⁸⁰ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

⁸¹ The Dream Team 2012.

joukkoon mahtui lisäksi useita sellaisia, jotka olivat kuitenkin eläneet valtaosan elämästään Yhdysvalloissa ja olivat Yhdysvaltojen kansalaisia, kuten esimerkiksi olympiajoukkueessakin pelannut Patrick Ewing.⁸²

NBA ei myöskään ollut samalla tavalla globaali sarja näkyvyytensä kannalta kuin se nykyisin on. Suurimmat tähdet olivat toki tuttuja koripalloa ja urheilua seuraavalle yleisölle, mutta otteluiden katsominen oli jo pelkästään informaatioteknologian vuoksi huomattavasti haastavampaa 90-luvulla. Se lisäsi myös tietyllä tavalla etäisyyden tunnetta ja myös osaltaan lisäsi kiinnostusta sille, että näitä pelaajia olisi vihdoinkin mahdollista nähdä Euroopassa ja myös olympialaisten tarjoaman näkyvyyden kautta helpommin.⁸³

Miesten koripalloturnaus Barcelonan olympialaisissa käynnistyi 26. heinäkuuta ja loppuottelu pelattiin 8. elokuuta. Yhdysvallat oli arvottu turnauksessa A-lohkoon, jossa pelasivat myös Espanja, Brasilia, Kroatia, Angola ja Saksa. Yhdysvallat voitti alkulohkonsa ilman ainoatakaan tappiota edeten puolivälieriin, jonne pääsi molempien alkulohkojen neljä parasta maata. Puolivälierissä Yhdysvallat kohtasi Puerto Ricon, välierissä Liettuan ja loppuottelussa uudelleen Kroatian.⁸⁴

⁸² Basketball Reference. Player Season Finder. [International players in NBA 1991-1992](#). 16.1.2018. Basketball Reference. Player Season Finder. [Players in NBA season 1991-1992](#). 16.1.2018.

⁸³ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

⁸⁴ FIBA Archive. 1992 Olympic Games: Tournament for Men, Schedule. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2943/ /1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/schedule.html. 13.4.2018.

Taulukko 2: Yhdysvaltojen otteluohjelma Barcelonan olympialaisissa

Ottelun tyyppi	Ottelu	Lopputulos
Alkulohko	USA – Angola	116 – 48
Alkulohko	USA – Kroatia	103 – 70
Alkulohko	USA – Saksa	111 – 68
Alkulohko	USA – Brasilia	127 – 83
Alkulohko	USA – Espanja	122 – 81
Puolivälierä	USA – Puerto Rico	115 – 77
Välierä	USA – Liettua	127 – 76
Loppuottelu	USA – Kroatia	117 – 85

Lähde: Fiba Archive. 1992 Olympic Games: Tournament for Men. 16.1.2018.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2943/_/1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/schedule.html.

Kuten taulukosta voi nähdä, Yhdysvallat voitti varsin selkeästi kaikki ottelunsa olympiaturnauksessa. Joukkue ylitti jokaisessa ottelussansa sadan pisteen rajan ja voitti vastustajansa keskimäärin 43,75 pisteellä. Toiseksi sijoittunut Kroatia hävisi turnauksessa vain kahdesti – molemmat ottelunsa Yhdysvaltoja vastaan – onnistumatta kertaakaan rikkomaan sadan pisteen rajaa ja voittaen ottelunsa keskimäärin 15 pisteellä.

2.2. Yhdessä pelaavat supertähdet

NBA-pelaajien liittyminen mukaan olympiakoripalloon muutti täydellisesti sen, millaisella joukkueella Yhdysvallat vastaisuudessa osallistuisi olympialaisiin Barcelonassa nähtiinkin ensimmäisen kerran kansainvälisessä turnauksessa tasoero NBA:n suurimpien tähtien ja muiden maiden huippupelaajien välillä. Mutta myös ympäröivä maailma oli muuttunut verrattuna neljän vuoden takaisin Soulin olympialaisiin, joissa Yhdysvallat oli jäänyt kolmanneksi miesten koripallossa.⁸⁵

⁸⁵ The Dream Team 2012. The Other Dream Team 2012.

Vuosikymmenien ajan Yhdysvaltojen suurimmat haastajat miesten koripallon puolella olivat olleet Neuvostoliitto ja Jugoslavia. Ensiksi mainittu oli aiheuttanut Yhdysvaltojen historian ensimmäisen tappion olympialaisissa vuoden 1972 Münchenin olympialaisissa pelatussa loppuottelussa, jonka Neuvostoliitto oli voittanut dramaattisten vaiheiden jälkeen. Lisäksi Neuvostoliitto oli myös hallitseva olympiavoittaja voitettuaan kultaa Soulin olympialaisissa vuonna 1988, turnauksessa, jonka välierässä Neuvostoliitto oli onnistunut pudottamaan Yhdysvallat pois loppuottelusta.⁸⁶

Jugoslavia oli puolestansa hallitseva maailmanmestari voitettuaan kyseisen tittelin vuoden 1990 kisoissa. Maa oli niin ikään ottanut hopeaa edeltävissä olympialaisissa ja sillä oli myös pidempi historia menestymisestä miesten koripallon arvokisoissa. 90-luvun alussa Jugoslavialla oli lisäksi käsissään lupaava ja yhä verrattain nuori pelaajasukupolvi, joka oli noussut jo kansainväliselle huipulle.⁸⁷

Kummatkin Yhdysvaltojen perinteisimmistä ja kovimmista haastajista uupuivat Barcelonasta. Neuvostoliitto oli jo pitkälti hajonnut ja jäljellä olivat vain Itsenäisten valtioiden yhteisön alla olleet Venäjä, Ukraina ja Valko-Venäjä. Neuvostoliitosta irtautuneet maat puolestaan edustivat itseensä olympialaisissa ensimmäistä kertaa. Vastaavasti myös Jugoslavia oli käymässä lävitse omaa hajoamisprosessiansa. Esimerkiksi Kroatia ja Slovenia olivat jo irtautuneet itsenäisiksi valtioiksi, minkä lisäksi Jugoslavia oli suljettu olympialaisista Balkanin sodan tapahtumien vuoksi.⁸⁸

Siinä missä Yhdysvaltojen kovimmat kilpailijat olivat “kadonneet”, oli puolestaan Yhdysvallat vaihtanut joukkueensa pelaajat yliopistopelaajista NBA-ammattilaisiin. Vuoden 1992 olympiajoukkue oli vieläpä jälkeen katsottuna Yhdysvaltojen olympiajoukkueidenkin standardeilla poikkeuksellisen nimekäs ja laadukas joukkue. Paljon puhuvasti turnausta edeltävissä harjoituksissa pelattua joukkueen sisäistä harjoitusottelua on kutsuttu parhaaksi koripallo-otteluksi, jota kukaan ei nähnyt.⁸⁹

⁸⁶ FIBA Archive. Olympic Games: Tournament for Men 1972 – 1992. <https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/p/fromseason/1972/toseason/1988/q/Olympic%20Games%3A%20Tournament%20for%20Men/cid/WOLYM//events.html>. 13.4.2018

⁸⁷ FIBA Archive. Olympic Games: Tournament for Men 1972 – 1992. <https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/p/fromseason/1972/toseason/1988/q/Olympic%20Games%3A%20Tournament%20for%20Men/cid/WOLYM//events.html>. 13.4.2018. Once Brothers 2010.

⁸⁸ The Dream Team 2012. Once Brothers 2010.

⁸⁹ The Dream Team 2012.

Joukkueen ytimen muodostivat Larry Bird, Magic Johnson⁹⁰ ja Michael Jordan. Kaksi ensiksi mainittua olivat olleet 1980-luvun nimekkäimmät tähdet, joiden johtamat Boston Celtics ja Los Angeles Lakers olivat ratkoneet lähes koko vuosikymmenen ajan NBA:n mestaruudet keskenään. He olivat myöskin joukkueen kokeneimmat pelaajat ja Johnson oli nimetty maajoukkueen kapteeniksi. Birdin peliaika olympialaisissa puolestaan jäi pienemmäksi selkäongelmien vuoksi. Jordan oli puolestaan NBA:n suurin tähti juuri sillä hetkellä ja perustellusti myös maailman paras koripallonpelaaja, asia, jonka Jordan ilmaisi myös varsin avoimesti.⁹¹

Joukkue ei kuitenkaan missään vaiheessa levännyt vain kyseisen kolmikron harteilla, vaan heidän takaansa löytyi joukko aikansa parhaita pelaajia. Esimerkiksi Charles Barkley aloitti monet peleistä vaihtopenkiltä, mutta oli Yhdysvaltojen paras pisteentekijä olympiaturnauksessa. Paljon Yhdysvaltojen pelaajamateriaalin laadusta kertoo sekin, että lähes kaikki joukkueen pelaajat ovat mukana keskusteltaessa historian parhaiden koripalloilijoiden listasta.⁹²

Sen lisäksi, että joukkue koostui oman aikakautensa parhaista pelaajista myös joukkueen rakenne oli tasapainoinen. Tästä kertoo paljon se, että Yhdysvallat oli joukkueena turnauksen kärjessä lähes kaikissa tilastokategorioissa, kuten keskimäärin tehdyissä pisteissä, heittoprosenteissa – vapaaheittoja lukuun ottamatta –, levypalloissa ja syötöissä. Samoin Yhdysvallat oli turnauksen paras maa pallonriistoissa ja heitontorjunnoissa sekä otti vähiten virheitä ottelua kohden.⁹³

Pelkkä pelaajien tasoero kilpailijoiden nähden samoin kuin Yhdysvaltojen pelaajien nauttima tähtistatus loivat erikoisen tasapainon otteluihin. Kuten karsintaturnauksessa oli nähty, niin

⁹⁰ Vaikka Johnsonin oikea etunimi onkin Earvin, käytetään hänestä käytännössä aina – mukaan lukien tutkimuksen lähdemateriaali – nimeä Magic, joten tutkimuksessa sovelletaan samaa käytäntöä.

⁹¹ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

⁹² FIBA Archives. 1992 Olympic Games: Tournament for Men. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/2943/_/1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/play_er-leaders.html. 16.1.2018. The Undefeated: The NBA's 50 Greatest Players list: The remix. 20.10.2017. <http://theundefeated.com/features/nba-50-greatest-players-remix/>. 13.4.2018.

⁹³ FIBA Archive. 1992 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/rpp//tid/379/sid/2943/ss/PPG/srid/ALL/_/1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/teams-leaders.html. 27.4.2018.

myös olympialaisissa monille vastustajajoukkueiden jäsenille ottelun tärkein osa tuntui olevan mahdollisuus saada yhteiskuvia ja muita muistoesineitä kohtaamisesta. Välierän aikana esimerkiksi eräs Liettuan pelaaja otti kameralla kuvia ottelusta vaihtopenkin vierestä.⁹⁴

Tilanne heijastui myös kentällä. Yhdysvaltojen pelissä oli nähtävissä toistuvasti tilanteita, jossa joukkue ei tyytynyt vain ottamaan helpointa mahdollista ratkaisua, vaan pyrki tekemään näyttäviä suorituksia kentällä, etenkin hyökkäyspäässä. Yhdysvallat saattoi välistä näyttää odotuksien mukaisesti täysin ylivoimaiselta ja toisena hetkenä vastustaja saattoikin saada jo helppoja koreja kuroen eroa umpeen. Puolivälierässä Puerto Ricoa vastaan Yhdysvallat siirtyi aluksi 17 – 0 johtoon, minkä jälkeen seurasikin 13 perättäistä pistettä Puerto Ricolle.⁹⁵

Vahvimmillaan Yhdysvallat oli silloin, kun joukkue nosti puolustuksensa aktiivisuutta ja intensiteettiä, mikä tavallisesti johti vastustajan pallonmenetyksiin tai haastaviin ratkaisuihin, joiden jälkeen Yhdysvallat pääsi hyökkäämään nopeasti. Nämä nopeat hyökkäykset puolestaan johtivat yleensä helppoihin koreihin. Sama sääntö pätee toki yleisesti kaikkiin joukkueisiin. Parempi puolustus johtaa yleensä parempaan mahdollisuuteen päästä hyökkäämään nopeasti. Yhdysvaltalaisien pelaajien urheilullisuus ja taito kuitenkin mahdollistivat tällaisen pelaamisen täysin eri tasolla vastustajiin nähden.⁹⁶

Yleisesti Yhdysvaltojen joukkueen hyökkäyspelaaminen ei sisältänyt suurempia taktisia hienouksia. Jos koria ei onnistuttu saamaan siirtymän avulla, siirtyi Yhdysvallat puolenkentän hyökkäykseensä, joka koostui pitkälti palloskriineistä, yksi vastaan yksi tilanteiden voittamisesta sekä hyvästä tilankäytöstä. Yhdysvaltojen pelaajat osasivat erinomaisesti liikkua kentällä oleviin vapaisiin tiloihin ja luoda näitä tiloja joukkuekavereilleen, mikä oli riittävästi edun hankkimiseen puolustajiin nähden.⁹⁷

Asiaa helpotti myös se, että tarvittaessa käytännössä kaikki Yhdysvaltojen pelaajista pystyivät luomaan joukkueellensa etua yksi vastaan yksi tilanteista ja tällä tavoin saamaan hyökkäykseen eloa staattisissa tilanteissa. Toinen tärkeä elementti oli se, että valtaosa Yhdysvaltojen

⁹⁴ The Dream Team 2012. The Other Dream Team 2012.

⁹⁵ Yhdysvallat – Puerto Rico, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992.

⁹⁶ Yhdysvallat – Puerto Rico, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992.
Yhdysvallat – Kroatia, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 8.8.1992.

⁹⁷ Yhdysvallat – Puerto Rico, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992.
Yhdysvallat – Kroatia, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 8.8.1992.

pelaajista kykeni niin ikään tekemään koreja myös huonoista ja vaikeista tilanteista, jolloin myös ne hyökkäysvuorot, jotka eivät laadullisesti olleet hyviä saattoivat yhtä kaikki johtaa koriin riittävän hyvällä tarkkuudella. Samalla tavalla myös puolustuspäässä joukkueen varsinainen puolustuspelaaminen ei välttämättä ollut aina erityisen laadukasta. Silloinkin kuitenkin Yhdysvallat pystyi monesti paikkaamaan näitä tilanteita pelaajien henkilökohtaisilla suorituksilla.⁹⁸

Pelaajamateriaalin laajuus auttoi myös peluutusta mietittäessä väsymyksen ja mahdollisten virhevaikeuksien kannalta. Muilla mailla esimerkiksi avausviisikon jälkeen herkästi pelaajien taso heikkeni, minkä vuoksi oli tärkeää, että nämä parhaat pelaajat pystyivät pelaamaan tehokkaasti niin paljon kuin mahdollista. Yhdysvalloilla ei samaa ongelmaa puolestaan ollut, kun vaihtopenkiltä oli laittaa kentälle pelaajia, jotka muiden maiden joukkueissa olisivat olleet joukkueensa parhaita. Esimerkiksi vuonna 1992 eniten minuutteja Yhdysvaltojen joukkueessa keräsi Michael Jordan (185), kun taas finaalivastustaja Kroatian joukkueessa peräti neljä pelaajaa keräsi enemmän minuutteja kuin Jordan.

Valmennus hoiti peluutusta myös tarkasti. Yhdysvaltojen pelaajat pelasivat suhteellisen tasaisesti, joskin vammat jonkin verran rajoittivat muutamien pelaajien pelaamista. Lisäksi ammattilaisuraansa vasta aloitellut Christian Laettner pelasi selkeästi vähemmän. Niin ikään joukkueen aloitusviisikko vaihteli ottelujen välillä, niin että vain Jordan ja Johnson olivat aina pelatessansa avausviisikossa. Molemmilla keinoilla pyrittiin pitämään huoli, ettei joukkueen sisällä syntyisi ylimääräistä tyytymättömyyttä ja samalla Yhdysvallat saattoi huoletta hyödyntää laajaa pelaajamateriaalia.⁹⁹

Omaa kieltänsä Yhdysvaltojen joukkueen vahvuudesta kertoo se, että joukkueessa olleet pelaajat ovat sanoneet jälkeenpäin joukkueen sisäisten pelien olleen kovimpia ja parhaimpia heidän urallansa. Yksikään pelaajista ei halunnut hävitä mitään harjoituksissa ja jokainen halusi

⁹⁸ Yhdysvallat – Puerto Rico, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992. Yhdysvallat – Kroatia, 1992 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 8.8.1992.

⁹⁹FIBA Archives. 1992 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2943/tid/379/ /1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/accumulated-statistics.html. 22.1.2018. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 22.1.2018.

todistaa oman roolinsa. Eräs tällainen harjoituspelejä, joka tapahtui Monte Carlossa onkin nimetty “parhaaksi koripallo-otteluksi ikinä, jota kukaan ei nähnyt”.¹⁰⁰

Joukkueen sisällä vallitsikin äärimmäisen kova kilpailuhenkisyys. Harjoitukset oli ainakin kertaalleen laitettava poikki, kun tilanne alkoi käydä liiankin jännittyneeksi. Kilpailullisuus ei kuitenkaan johtanut siihen, että joukkueen ilmapiiri olisi heikentynyt, vaan kenties jopa päinvastoin. Joukkueen pelaajat ovat nimenomaan pitäneet koko olympiakokemusta hienona alkaen aina nimenomaan näistä joukkueen sisäisistä harjoituspeleistä ja kilpailutilanteista.¹⁰¹

2.3. “Unelmajoukkueiden” ajan alku

Yhdysvaltojen olympiakulta miesten koripallossa oli kenties historian suvereenin. Yksikään sen vastustajista ei kyennyt loppujen lopuksi haastamaan Yhdysvaltoja oikeasti voitosta, eivätkä nämä sitä oikeastaan odottaneetkaan. Kuvaavasti hopeaa saavuttaneen Kroatian päävalmentaja oli todennut olevansa tyytyväinen, jos heidän joukkueensa häviäisi alle kolmellakymmenellä pisteellä Yhdysvalloille.¹⁰²

Mutta “Dream Teamin” merkitys ei jäänyt vain kentällä nähtyihin suorituksiin. Kenties jopa vielä merkittävämpää oli status, joka joukkueella ja sen pelaajilla oli. He olivat olympialaisten suurimpia tähtiä, jotka majoittuivat hotellissa kisakylän sijasta turvallisuussyistä. Ihmiset halusivat valokuvia ja nimikirjoituksia. Jälkeenpäin voi myös arvioida, että Yhdysvaltojen koripallomaajoukkue on nimenomaan se asia, josta koko Barcelonan olympialaiset ennen kaikkea muistetaan.¹⁰³

¹⁰⁰ GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 18.1.2018. Sports Illustrated. Greatest game nobody ever saw. 24.7.2012. <https://www.si.com/more-sports/2012/07/24/usa-basketball-game-nobody-saw>. 18.1.2018.

¹⁰¹ GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 22.1.2018. Sports Illustrated: Greatest game nobody ever saw. 24.7.2012. <https://www.si.com/more-sports/2012/07/24/usa-basketball-game-nobody-saw>. 22.1.2018.

¹⁰² GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

¹⁰³ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018.

Myös koripalloilun kannalta Barcelonan olympialaisia oli pidempiaikaisia ja suurempia vaikutuksia. Tietyllä tavalla olympialaiset voi nähdä eräänlaisena NBA:n esiinmarssina globaalille markkinalle. Sarjaa oli toki seurattu Yhdysvaltojen ulkopuolella, mutta tulevana vuosikymmeninä tuo nousu tulisi olemaan vielä suurempi, paljolti myös informaatioteknologian kehittymisen myötä. Yhdysvaltojen ulkopuolisten pelaajien määrä NBA:ssa alkoi myös 90-luvun aikana nousta.¹⁰⁴

“Dream Team” innosti myös uusia ihmisiä lajin pariin ja nosti koripallon statusta olympialajien joukossa. Tuleville sukupolville samalla NBA ei enää ollut vain kaukaisuudessa oleva asia, se oli unelma, jota kohti tähdätä. Konkreettisesti tämä näkyi esimerkiksi siinä, että kymmenen vuotta myöhemmin NBA:ssa pelasi jo 54 Yhdysvaltojen ulkopuolelta kotoisin olevaa pelaajaa ja kyseisten pelaajien määrä on ollut kasvussa senkin jälkeen.¹⁰⁵

Joukkue jäi muistiin monien mielestä myös historian parhaana koripallojoukkueena. “Dream Team”-termi vakiintui myös käyttöön puhuttaessa Yhdysvaltojen miesten koripallomaajoukkueesta, vaikkakin monet ovat myös sanoneet, että todellisuudessa nimi kuuluu nimenomaan tälle vuoden 1992 joukkueelle.¹⁰⁶

3. Taantuma

3.1. Välttämätön paha

Yhdysvallat valmistautui vuonna 1996 järjestämään olympialaisia, jotka pidettäisiin Atlantassa. Miesten koripallomaajoukkueen kannalta tämä tarkoitti sitä, että vuosien 1995 – 1996 NBA-kausi olisi tärkeässä roolissa antaa näyttöjä niille, jotka haluaisivat päästä osaksi olympiajoukkuetta. Kuten neljä vuotta aiemmin, niin myös vuonna 1996 valinnoista päätti

¹⁰⁴ The Dream Team 2012.

¹⁰⁵ Basketball Reference. Player Season Finder. [International players in NBA 2001-2002](http://www.nba.com/article/2017/10/17/nba-international-players-2017-18-season-record-countries/). 16.1.2018. NBA.com: NBA rosters feature 108 international players from 42 countries and territories. 17.10.2017. <http://www.nba.com/article/2017/10/17/nba-international-players-2017-18-season-record-countries/>. 16.1.2018.

¹⁰⁶ The Dream Team 2012. GQ: The Dream Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012. <http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 16.1.2018. GQ: Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 18.1.2018.

erillinen komitea, jonka johdossa oli edelleen Rob Thorn.¹⁰⁷

Vuoden 1996 maajoukkue sai jo hyvissä ajoin lempinimen “Dream Team III” jatkumona NBA-pelaajien tähdittämille joukkueille.¹⁰⁸ Vuoden 1992 olympiajoukkueen tapaan myös vuoden 1996 joukkue koostui NBA:n sen hetken suurimmista tähdistä, joskaan joukkueen ympärille ei koskaan rakentunut samanlaista ihailua ja ylistystä kuin edeltäjänsä kohdalle. Tämä siitäkin huolimatta, että joukkueessa pelasi viisi pelaajaa, jotka olivat olleet mukana myös edellisissä olympialaisissa.¹⁰⁹

Taulukko 3. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 1996 olympialaisissa Atlantassa

Nimi	Joukkue	Nimi	Joukkue
Charles Barkley	Phoenix Suns	Shaquille O’Neal	Orlando Magic
Anfernee Hardaway	Orlando Magic	Gary Payton	Seattle SuperSonics
Grant Hill	Detroit Pistons	Scottie Pippen	Chicago Bulls
Karl Malone	Utah Jazz	Mitch Richmond	Sacramento Kings
Reggie Miller	Indiana Pacers	David Robinson	San Antonio Spurs
Hakeem Olajuwon	Houston Rockets	John Stockton	Utah Jazz

Lähde: USA Basketball: Games of the XXVIth Olympiad 1996. 18.3.2016.

<http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvith-olympiad-1996.aspx>.

Erilaisen joukkueen lisäksi myös valmennus oli vaihtunut vuoden 1996 olympialaisiin. Yhdysvaltojen maajoukkueen päävalmentajaksi valittiin Lenny Wilkens, joka toimi tuolloin myös Atlanta Hawksin päävalmentajana. Wilkens on myös nykyään NBA:n historian eniten otteluita voittanut valmentaja ja oli toiminut neljä vuotta aiemmin Yhdysvaltojen maajoukkueen apuvalmentajana Barcelonan olympialaisissa.¹¹⁰

¹⁰⁷ USA Basketball: USA Basketball History. 12.4.2016. <http://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>.

¹⁰⁸ Osa lähteistä käyttää myös termiä “Dream Team II”. Ero tulee siitä, lasketaanko vuoden 1994 maailmanmestaruuskisojen joukkue osaksi jatkumoa vai ei.

¹⁰⁹ Bleacher Report: Team USA Basketball: What About the 1996 Dream Team II? 3.9.2008. <http://bleacherreport.com/articles/53558-team-usa-basketball-what-about-the-1996-dream-team-ii>. 12.4.2018. The New York Times: Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996. <http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2018.

¹¹⁰ USA Basketball: Games of the XXVIth Olympiad 1996. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvith-olympiad-1996.aspx>. 13.4.2018.

Kisojen isäntämaana Yhdysvaltojen ei tarvinnut käydä lävitse karsintaa olympialaisiin, vaan sai automaattisesti paikan olympialaisten koripalloturnaukseen. Olympialaisten koripalloturnaus lajin synnyinmaassa oli myös valtaisa yleisömenestys. Yhdysvaltojen otteluissa oli keskimäärin 32 263 katsojaa ja yhteensä Yhdysvaltojen pelit keräsivät 258 106 silmäparia. Loppuottelua puolestaan seurasi paikan päällä peräti 34 600 ihmistä, mikä oli uusi ennätys olympialaisten koripalloturnauksessa.¹¹¹

Kaikki eivät kuitenkaan jakaneet yleisön innostusta Yhdysvaltojen maajoukkuetta kohtaan. Yhdysvaltojen vastustajat eivät olleet erityisen innostuneita NBA-pelaajien tähdittämän joukkueen kohtaamisesta. Vuoden 1992 ihastus oli kadonnut ja jäljelle oli jäänyt vain voittamattoman tuntuinen vastustaja, joka tappoi ylivoimaisuudellansa olennaisen osan turnauksen ideasta, kilpailun. Kysymys ei ollut siitä, kuka voittaisi olympiakultaa, vaan lähinnä siitä, kuka saisi ”kunnian” hävitä Yhdysvalloille loppuottelussa ja ottaa hopeamitalit. Yhdysvaltojen mukanaolo kisoissa NBA-pelaajien tähdittämällä joukkueella oli lähinnä muille kilpailijoille välttämätön paha.¹¹²

Näree muiden urheilijoiden keskuudessa herätti myös se, että Yhdysvaltojen koripallomaajoukkue ei muiden tavoin majoittunut olympiakylässä kisojen ajan. Oman lisänsä toi myös Yhdysvaltojen pelaajien ajoittain näyttäytyvä ylimielinen käytös sekä etenkin Charles Barkleyn tekemiset, jotka olivat herättäneet jo huolta Yhdysvaltojen maajoukkueen johtoportaan Barcelonan kisojen alla. Atlantan kisojen alla Barkley oli ehtinyt puolestaan ottaa yhteen Australian Shane Healin kanssa Yhdysvaltojen pelatessa harjoitusottelun Australiaa vastaan. Lisäksi Angolan delegaatio oli aiemmin samana vuonna käynyt päävalmentaja Wilkensin kanssa keskusteluja Barkleysta.¹¹³

Tämä kaikki oli alkua sille, miten muun maailman suhtautuminen Yhdysvaltoja kohtaan alkaisi jälleen muuttua. Yhdysvaltojen ympärille alkoi rakentua kuva ylimielisyydestä ja

¹¹¹ USA Basketball: Games of the XXVIth Olympiad 1996. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvith-olympiad-1996.aspx>. 13.4.2018.

¹¹² The New York Times: Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996. <http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2016.

¹¹³ The New York Times: Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996. <http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2016. The Guardian: The forgotten story of... Shane Heal v The Dream Team. 30.10.2013. <http://www.theguardian.com/sport/2013/oct/31/the-forgotten-story-of-shane-heal-v-the-dream-team>. 31.1.2018.

itsekkyydestä. Ihailu, nimikirjoitukset ja yhteisvalokuvat, joita vuoden 1992 joukkue oli saanut runsaasti osaksi, alkoivat vähentyä vastustajien osalta. Niiden tilalle alkoi tulla entistä enemmän eräänlainen muun maailman kollektiivinen vastustus Yhdysvaltoja kohtaan.¹¹⁴

Miesten koripalloturnaus Atlantan olympialaisissa käynnistyi 20. heinäkuuta ja loppuottelu pelattiin kolmas elokuuta. Edellisten kisojen tapaan Yhdysvallat pelasi A-lohkoissa, johon oli kisaisännän lisäksi arvottu Kroatia, Liettua, Kiina, Argentiina sekä Angola. Yhdysvallat voitti jokaisen alkulohko-ottelunsa selvästi kohdaten puolivälierässä Brasilian. Välierissä vastaan asetettiin puolestaan Australia ja loppuottelussa Yhdysvallat kohtasi viime kisoista poissa olleen Jugoslavian.¹¹⁵

Taulukko 4: Yhdysvaltojen otteluohjelma Atlantan olympialaisissa 1996

Ottelun tyyppi	Ottelu	Lopputulokset
Alkulohko	USA – Argentiina	96 – 68
Alkulohko	USA – Angola	87 – 54
Alkulohko	USA – Liettua	104 – 82
Alkulohko	USA – Kiina	133 – 70
Alkulohko	USA – Kroatia	102 – 71
Puolivälierä	USA – Brasilia	98 – 75
Välierä	USA – Australia	101 – 73
Loppuottelu	USA – Jugoslavia	95 – 69

Lähde: FIBA Archive. 29.3.2016.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2944/tid/379/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html.

Vaikka Yhdysvaltojen esitys Atlantassa ei ollut yhtä suvereeni kuin se oli ollut Barcelonassa, ei yksikään maa kyennyt todella haastamaan kotijoukkuetta. Lähimmäksi pääsivät Liettua hävisi

¹¹⁴ The New York Times: Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996.

<http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2016. The Guardian: The forgotten story of... Shane Heal v The Dream Team. 30.10.2013. <http://www.theguardian.com/sport/2013/oct/31/the-forgotten-story-of-shane-heal-v-the-dream-team>. 31.1.2018.

¹¹⁵ FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid//sid/2944/tid/0/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 31.1.2018.

sekin 22 pisteellä, mikä on edelleen suurilukuinen tappio koripallossa. Keskimäärin Yhdysvallat voitti vastustajat 31,75 pisteellä voittaen samalla kaikki kahdeksan otteluansa olympialaisissa. Kuvaavaa on, että Yhdysvaltojen ja toiseksi sijoittuneen Jugoslavian jälkeen kaikki turnauksen maat hävisivät vähintään kolme ottelua ja Etelä-Korea oli ainoa joka jäi voitoita.¹¹⁶

Atlantan lopputulos tarkoitti myös sitä, että Yhdysvallat oli edelleen voittamaton olympialaisissa NBA-pelaajien aikakaudella ja että maan viimeisin tappio arvokisoista ylipäänsä oli vuoden 1990 maailmanmestaruuskisoista. Eikä Yhdysvallat ollut ainoastaan ollut voittamaton vuoden 1996 kisojen jälkeen, vaan se oli ollut tuloksellisesti täysin eri tasolla kilpailijoihinsa nähden. Se edusti myös jatkumoa Barcelonan ylivoimalle osoittaen, että muilla mailla ei ollut toivoakaan kilpailla Yhdysvaltojen parhaista pelaajista kootun maajoukkueen kanssa.

3.2. Ailahtelevainen suorittaja

Vaikka vuoden 1996 joukkue ei kenties ollut yhtä nimekäs neljän vuoden takaiseen edeltäjänsä verrattuna, oli se jonkin verran nuorempi ja ennen kaikkea isompi joukkue. Erityisesti joukkueen sentterikolmikko David Robinson, Shaquille O’Neal ja Hakeem Olajuwon oli ase, jollaista aiemmin – eikä jälkeenkään – Yhdysvalloilla ollut. Myös laitureiden paikoille löytyi sekä kokoa että ulottuvuutta Barkleyn, Malonen, Pippenin, Anfernee Hardawayn ja Grant Hillin muodossa.

Pelillisesti vuoden 1996 joukkue oli eräänlaista jatkumoa neljä vuotta aiemmin pelanneelle joukkueelle. Yhdysvaltojen peleissä oli aaltoilua. Välistä joukkue saattoi näyttää odotuksien mukaisesti ylivertaiselta ja toisena hetkenä puolestaan välinpitämättömältä. Samoin kuin neljä vuotta aiemmin, Yhdysvallat oli parhaimmillaan silloin, kun pelin tempo nousi johtaen nopeammin kentän päästä päähän siirtyvään pelaamiseen.¹¹⁷

¹¹⁶ FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men: USA. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2944/tid/379/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/in dex.html. 12.4.2018.

¹¹⁷ Yhdysvallat – Kroatia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 28.7.1996. Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996.

Puolenkentän hyökkäämisessä Yhdysvallat ei esittänyt suurempia hienouksia näissäkään olympialaisissa. Joukkueen hyökkääminen näissä hitaissa hyökkäyksissä perustui pitkälti yksinkertaisiin palloskriinipeleihin, yksi vastaan yksi tilanteiden voittamiseen ja järkevään tilankäyttöön. Joukkueen pelaajat osasivat sijoittua järkevästi ja suorittaa oikea-aikaisia liikkumisia tyhjiin tiloihin, joihin palloa saatettiin pelata.¹¹⁸

Puolustuksessa Yhdysvaltojen tason vaihtelut näkyivät kenties parhaiten. Ajoittain joukkue puolusti keskittyneesti ja aktiivisesti, jolloin vastustajien hyökkäämisestä tuli poikkeuksellisen vaikeaa. Kääntöpuolena puolustuksessa saattoi tapahtua pahimmillaan täysin perustason epäonnistumisia, jotka tarjosivat vastustajille helppoja koreja. Yhdysvaltojen pelaajat pyrkivät innokkaasti myös blokkamaan vastustajien korintekoyrityksiä, mikä johti ajoittain lukuisiin heiton torjuntoihin ja toimi osana joukkueen laadukasta puolustusta. Kääntöpuolena sama tapa johti myös lukuisiin virheisiin.¹¹⁹

Neljän vuoden takaisten olympialaisten tavoin Yhdysvaltojen vastustajien kannalta suurin ongelma oli kuitenkin pelaajien välinen tasoero. Yhdysvaltojen pelaajisto koostui jälleen sen hetken maailman parhaista pelaajista, mikä mahdollisti sen, että Yhdysvaltojen joukkue tekemisen ei tarvinnut olla yhtä korkealla tasolla kuin sen vastustajilla ja se saattoi silti voittaa nämä selvästi. Yksi vastaan yksi tilanteissa Yhdysvaltojen pelaajat pystyivätkin helposti luomaan etua joukkueelle voittamalla useasti nämä tilanteet.¹²⁰

Mutta pieniä muutoksen merkkejäkin oli havaittavissa. Loppuottelussa Jugoslavia oli ensimmäisten 30 minuutin jälkeen vain muutaman pisteen Yhdysvaltoja perässä ja ero repesi viimeisen kymmenen minuutin ajan muun muassa Jugoslavian virhevaikeuksien vuoksi. Toinen Jugoslavian ongelma oli, että joukkueen sisällä oli pelaajien kesken isoja tasoeroja. Siinä missä Yhdysvalloilta oli laittaa kentälle maailman parhaita pelaajia toisensa perään, sen

¹¹⁸ Yhdysvallat – Kroatia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 28.7.1996.

Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996.

¹¹⁹ Yhdysvallat – Kroatia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 28.7.1996.

Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996.

¹²⁰ FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/2944/ /1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/team_s-leaders.html. 12.2.2018. Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996.

kilpailijat joutuivat peluuttamaan pelaajien huomattavasti vähemmän tasapäisesti. Tällöin myös virheiden ja väsymyksen vaikutukset yleensä korostuivat.¹²¹

Toisin kuin neljä vuotta aiemmin, Yhdysvallat ei vuoden 1996 kisoissa enää samalla tavalla dominoinut kaikkia tilastokategorioita. Etenkin heittotarkkuuksia mittaavissa kategorioissa Yhdysvallat ei ollut kärkipaikalla ja vapaahheittojen osalla joukkue oli jopa kolmanneksi viimeisenä. Toisaalta Yhdysvallat teki keskimäärin eniten pisteitä turnauksessa, otti eniten levypalloja, pallonriistoja ja antoi eniten koriin johtaneita syöttöjä.¹²²

Vuoden 1996 joukkueessa oli myös sisäiset ongelmansa. Sekä 1992 ja 1996 joukkueissa mukana ollut Barkley on jälkepäin kritisoinut, kuinka vuoden 1996 joukkueessa osa pelaajista valitti roolistansa ja peliajastansa. Tämä pelaajien protestointi meni jopa siihen asti, että nämä saattoivat jättää väliin harjoituksia. Vastaavaa ei Barkleyn mukaan ollut ilmennyt vuoden 1992 joukkueessa, vaikka kyseessä oli ollut “vielä parempia pelaajia sisältänyt joukkue”. Tällainen isojen egojen törmäminen ei myöskään tulisi jäämään mitenkään ainutlaatuisiksi ilmiöksi maajoukkueen sisällä.¹²³

Tämä saattoi olla myös seurausta siitä, että joukkueessa ei ollut selkeää johtorakennetta, kuten esimerkiksi neljä vuotta aiemmin, kun Bird ja Johnson olivat olleet joukkueen johtohahmot ja Jordan pelillinen johtaja ja paras pelaaja. Nyt taas joukkue koostui 12 pelaajasta, joista useammalla oli halu näyttää ja osoittaa olevansa paras pelaaja joukkueessa. Kun valmennuksen päätökset eivät tukeneet tätä pelaajan näkemyksiä, reagoi pelaaja protestoinnin ja valituksen kautta.

Vuoden 1996 joukkue oli säröistänsä huolimatta edelleen täysin suvereeni vastustajiinsa nähden. Se ei kuitenkaan koskaan saanut ympärillensä samanlaista statusta kuin sen neljän

¹²¹ FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/rpp//tid/379/sid/2944/sp/ALL/ss/MI/srid/ALL/ /1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/player-leaders.html. 4.4.2018. Yhdysvallat – Jugoslavia, 1996 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996.

¹²² FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/rpp//tid/379/sid/2944/sp/ALL/ss/MI/srid/ALL/ /1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/player-leaders.html. 4.4.2018.

¹²³ Complex: Charles Barkley Calls 1996 Olympic Dream Team a “Nightmare”. 27.7.2016. <http://www.complex.com/sports/2016/07/charles-barkley-calls-1996-usa-olympic-dream-team-nightmare-jason-williams>. 13.4.2018.

vuoden takainen edeltäjä, vaikka sitä onkin pitkään pidetty Yhdysvaltojen historian toiseksi kovatasoisimpana maajoukkueena miesten koripallon puolella.

3.3. Vihattu Yhdysvallat

Yhdysvallat jäi vuoden 1998 maailmanmestaruuskisoissa kolmanneksi osallistuttuaan turnaukseen joukkueella, joka koostui lähinnä Euroopassa pelaavista pelaajista. Se tarkoitti myös, ettei Yhdysvalloilla ollut suoraa paikkaa tiedossa olympialaisiin, vaan maa joutui selvittämään tiensä Amerikan mestaruuskisojen kautta. Tässä vaiheessa kisajoukkueen valinnoista vastuussa oleva komitea oli päättänyt ratkaisuun, jossa olympiajoukkueen valintoihin vaikuttaisivat sekä Amerikan mestaruuskisat, että sitä edeltävä ja seuraava NBA-kausi.¹²⁴

Kaksissa aiemmissa olympialaisissa Yhdysvaltojen koripallomaajoukkue oli saanut mukaansa käytännössä parhaat aktiiviset pelaajansa. Tämä oli myös varmistanut sen, että Yhdysvalloilla oli selkeästi kisojen parhaat pelaajat käytössensä. Sidneyn olympialaiset olivat kuitenkin muutos aiempaan, kun useat Yhdysvaltojen tuon hetken parhaimmista pelaajista jättäytyivät pois olympialaisista erinäisten syiden vuoksi. Poisjääneiden joukkoon kuuluivat muun muassa Shaquille O'Neal, Kobe Bryant, Tim Duncan ja Karl Malone.¹²⁵

Poissaoloista huolimatta Yhdysvaltojen joukkue koostui kuitenkin NBA:n parhaimmiston kuuluvista pelaajista, joista monet olivat omien seurajoukkueidensa avainpelaajia. Tällä kertaa mukaan pääsi tosin myös sellaisia pelaajia, joiden oli hankala nähdä kuuluvan Yhdysvaltojen parhaimmiston. Maajoukkueen päävalmentajaksi valittiin Houston Rocketsin päävalmentajana toiminut Rudy Tomjanovich, joka oli voittanut joitakin vuosia aiemmin kahdesti NBA:n mestaruuden Rocketsin kanssa.¹²⁶

¹²⁴ FIBA Archive. 1998 World Championship for Men. http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sID/2914/tid/379/_/1998_World_Championship_for_Men_Final_Round/index.html. 12.4.2018. USA Basketball: USA Basketball History. <http://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>. 12.4.2018

¹²⁵ NBA.com: Ranking Best USA Olympic Teams Since 1992. 11.8.2015. <http://www.nba.com/magic/gallery/cohen-8ball-ranking-best-usa-olympic-basketball-teams-1992>. 12.4.2018.

¹²⁶ NBA.com: Rudy Tomjanovich. http://www.nba.com/coachfile/rudy_tomjanovich/. 12.4.2018. USA Basketball: Games of the XXVIIth Olympiad 2000. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxviiith-olympiad-2000.aspx>. 10.4.2018.

Taulukko 5. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 2000 olympialaisissa Sidneyssä

Nimi	Joukkue	Nimi	Joukkue
Shareef Abdur-Rahim	Vancouver Grizzlies	Allan Houston	New York Knicks
Ray Allen	Milwaukee Bucks	Jason Kidd	Phoenix Suns
Vin Baker	Seattle Superonics	Antonio McDyess	Denver Nuggets
Vince Carter	Toronto Raptors	Alonzo Mourning	Miami Heat
Kevin Garnett	Minnesota Timberwolves	Gary Payton	Seattle Superonics
Tim Hardaway	Miami Heat	Steve Smith	Portland Trailblazers

Lähde: USA Basketball: Games of the XXVIIth Olympiad 2000. 31.3.2016.

<http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxviiith-olympiad-2000.aspx>.

Sidneyssä Yhdysvaltojen maajoukkue sai huomata asioiden muuttuneen vuosien varrella. 1992 Yhdysvaltojen joukkue oli ollut ihmisten suosikki ja olympialaisten ilmiö. 1996 kisat olivat olleet Yhdysvalloissa ja ihmiset olleet sen kautta Yhdysvalloilla oli ollut kotiyhteisön tuki. Australiassa sen sijaan Yhdysvaltojen joukkue päätyi pelaamaan ilmapiirissä, jossa kaikki olivat joukkuetta vastaan alkaen tavallisista kisaturisteista ja päättyen aina kansainvälisiin toimittajiin saakka. Yhdysvaltojen ylimielinen asenne ja sen voittamaton imago olivat saaneet muun maailman kääntymään täydellisesti sitä vastaan.¹²⁷

Kuten kaksissa edellisissä olympialaisissa, niin myös Sidneyssä Yhdysvallat voitti lopulta olympiakultaa häviämättä otteluakaan. Mutta tapa, jolla Yhdysvallat kullaa voitti erosi suuresti Barcelonan ja Atlantan olympiakultamitaleista. Ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1988 olympialaisten Yhdysvaltojen koripallomaajoukkue haastettiin aidosti olympialaisissa. Aiemmin yliveritaisena nähty joukkue ei enää ollutkaan yhtä suvereeni. Välierissä Liettua olisi voinut jopa viimeisellä heitolla pudottaa Yhdysvallat pronssiotteluun.¹²⁸

¹²⁷ The New York Times: Sidney 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <http://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 12.4.2018.

¹²⁸ The New York Times: Sidney 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <http://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 12.4.2018.

Taulukko 6. Yhdysvaltojen otteluohjelma Sidneyn olympialaisissa 2000

Ottelun tyyppi	Ottelu	Tulos
Alkulohko	USA – Kiina	119 – 72
Alkulohko	USA – Italia	93 – 61
Alkulohko	USA – Liettua	85 – 76
Alkulohko	USA – Uusi Seelanti	102 – 56
Alkulohko	USA – Ranska	106 – 94
Puolivälierä	USA – Venäjä	85 – 70
Välierä	USA – Liettua	85 – 83
Loppuottelu	USA – Ranska	85 – 75

Lähde: FIBA Archives. 1.4.2016.

[http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2945/ /2000 Olympic Games Tournament for Men/index.html](http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2945/ /2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html).

Ennen Sidneyn olympialaisia Yhdysvaltojen pienin voitto olympialaisissa NBA-pelaajien aikana oli ollut 22 pistettä.¹²⁹ Sidneyssä peräti viidesti Yhdysvaltojen vastustaja pääsi tuota pistelukemaa lähemmäs ja pudotuspelivaiheessa Yhdysvallat ei voittanut kertakaan enemmällä kuin 15 pisteellä. Sidneyssä Yhdysvallat voitti ottelunsa keskimäärin 21,6 pisteellä, mikä oli vähän yli kymmenen pistettä vähemmän kuin neljä vuotta aiemmin ja alle puolet Yhdysvaltojen keskimääräisesti voittomarginaalista kahdeksan vuotta aiemmin.¹³⁰

Kolmannelta perättäisestä kultamitalista huolimatta Yhdysvaltojen maajoukkueen ympärillä oli havaittavissa oikeastaan ensimmäistä kertaa heikkouden merkkejä. Ilman joitakin absoluuttisesti parhaita pelaajiansa Yhdysvaltojen pelaajien taso ero vastustajiin nähden oli selkeästi kapeampi ja taso oli myös muualla maailmassa noussut. Yhdysvaltojen kilpailijat olivat myös alkaneet entistä paremmin löytämään pelillisiä keinoja, joiden avulla horjuttaa Yhdysvaltojen pelaamista samoin kuin havainneet heikkouksia Yhdysvaltojen joukkueessa.¹³¹

¹²⁹ Taulukko 4.

¹³⁰ FIBA Archive. 2000 Olympic Games: Tournament for Men.

[http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2945/ /2000 Olympic Games Tournament for Men/index.html](http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2945/ /2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html). 12.4.2018.

¹³¹ Los Angeles Times: It's Almost a Nightmare for U.S. Men. 30.9.2000.

<http://articles.latimes.com/2000/sep/30/news/ss-29371/2>. 10.4.2018. Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 25.9.2000. Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 1.10.2000.

3.4. Ilman suurimpia tähtiä

Vuodesta 1992 lähtien “Dream Team” oli nimensä veroisesti kerännyt olympialaisiin Yhdysvaltojen parhaat sen hetkiset koripalloilijat pelaamaan samaan joukkueeseen. Sidneyn olympialaiset oli ensimmäinen poikkeus tuohon sääntöön. Useat tuon hetken suurimmista tähdistä jättäytyivät pois olympialaisista erinäisistä syistä johtuen. Sidneyn olympialaiset sijoittuivat myös aikataulullisesti poikkeuksellisen myöhäiseen ajankohtaan, miesten koripalloturnaus pelattiin 17.9 – 1.10. Tämä tarkoitti, että pelaajien seurakausi alkoi käytännössä välittömästi olympialaisten perään¹³².

Kieltäytymisistä huolimatta joukkueessa oli edelleen maailman parhaita pelaajia. Kevin Garnett kuului NBA:n suurimpiin tähtiin jo tuolloin 24-vuotiaana ja iso laitahyökkääjä oli tunnettu ennen kaikkea intensiteetistään pelissä. Joukkueeseen kuului myös erittäin urheilullinen laituri Vince Carter, yksi NBA:n historian parhaimmista heittäjistä Ray Allenin muodossa sekä kaksi NBA:n parhaimmiston kuulunutta pelinrakentajaa, Gary Payton ja Jason Kidd.

Mielenkiintoiseksi joukkueen rakenteen teki myös se, että joukkueessa oli mukana vain yksi varsinainen sentteri – Alonzo Mourning. Perinteisesti sentterit ovat olleet koripallojoukkueiden pisimpiä ja isoimpia – sekä yleensä sen myötä liikkumisen suhteen hitaimpia – pelaajia. Yhdysvaltojen vuoden 2000 joukkueessa kuitenkin lähes kaikki pelaajat olivat pienempiä laituripaikkojen ja takakentän pelaajia.¹³³

Joukkueen rakenne näkyi myös joukkueen pelaamisessa. Yhdysvallat prässäsi aiempia olympialaisia enemmän ylhäältä saakka ja puolusti palloskriinitilanteita hyvin aggressiivisesti. Puolustuksen intensiteetti oli toki aiemmissakin kisoissa ollut yksi Yhdysvaltojen aseista, mutta Sidneyssä liikkuvasta ja urheilullisesta joukkueesta pyrittiin selkeästi ottamaan systemaattisemmin irti potentiaali, jota siltä löytyi tällaiseen pelitapaan.¹³⁴

¹³² NBA-kausi alkoi esimerkiksi 31.10.2000.

¹³³ FIBA Archive. 2000 Olympic Games: Tournament for Men: USA.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2945/tid/379/_/2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 10.4.2018.

¹³⁴ Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 25.9.2000.
Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 1.10.2000.

Poissaoloista huolimatta Yhdysvallat peluutti yhä suhteellisen tasaisesti pelaajiansa. Tapa, joka oli aiemmissakin olympialaisissa erottanut Yhdysvallat kilpailijoistansa. Tasaisen peluutuksen oli toki mahdollistanut myös tavallisesti se, että Yhdysvallat voitti ottelunsa niin selvästi, mutta myös se tosiasia, että Yhdysvalloilta löytyi poissaolojenkin jälkeen täysin eri luokassa liikkuva määrä maailman huippupelaajia. Sidneyssä eniten minuutteja Yhdysvaltojen joukkueessa keräsi Vince Carter 181 minuutilla ja vähiten Shareef Abdur-Rahim 81 minuutilla ollen ainoa joukkueesta, joka pelasi alle 100 minuuttia.¹³⁵

Sidneyssä näkyivät kuitenkin ensimmäiset selkeät pelilliset vaaran merkit Yhdysvaltojen menetykselle. Vastustajat olivat alkaneet löytää keinoja haastaa sitä erilaisin keinoin. Kaikki tiesivät Yhdysvaltojen vahvuuden nopeatempoisessa pelissä ja pyrkivät tietoisesti hidastamaan tempoa ja luottamaan siihen, että puolenkentän hyökkäyspelaamisessa he olisivat Yhdysvaltoja parempia. Myös kaukoheittopelaaminen näytteli tärkeää roolia esimerkiksi Liettuan ja Ranskan pelaamisessa etenkin Yhdysvaltoja vastaan.

Toisessa päädyssä joukkueet pyrkivät vähentämään Yhdysvaltojen mahdollisuuksia juosta nopeita hyökkäyksiä tarvittaessa myös rikkomalla näitä tarkoituksella. Yhdysvallat oli myös ajoittain ongelmassa vastustajien paikkapuolustuksien kanssa. Paikkapuolustuksen avulla vastustajat pyrkivät etenkin estämään Yhdysvaltoja pääsemään korin lähelle pallon kanssa ja pakottaa nämä heittämään kauempaa.¹³⁶

Haasteet näkyivät myös konkreettisesti tuloksissa. Yhdysvallat voitti jälleen kaikki ottelunsa, mutta marginaalit olivat pienentyneet huomattavasti aiempiin olympialaisiin verrattuna. Ennen Sidneyä Yhdysvaltojen pienin voittomarginaali NBA-pelaajien aikakaudella oli ollut 22 pistettä. Sidneyssä Yhdysvallat voitti viisi kahdeksasta ottelusta tuota pienemmällä marginaalilla ja oli yhden heiton päässä häviöstä välierässä Liettuaa vastaan.¹³⁷

¹³⁵ FIBA Archive. 2000 Olympic Games: Tournament for Men: USA. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2945/tid/379/_/2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/accumulated-statistics.html. 3.4.2018.

¹³⁶ Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 25.9.2000. Yhdysvallat – Ranska, 2000 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 1.10.2000.

¹³⁷ New York Times. Sidney 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <https://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 10.4.2018. Taulukko 4.

Huolimatta siitä, että Yhdysvaltojen olympiavoitto oli kaikkea muuta kuin suvereeni – henkilöt joukkueessa myönsivät itsekin asian –, säilyi mukana ainakin muun maailman mielestä loppuun asti ylimielinen käyttäytyminen. Kyseinen asenne olikin saanut kaikki muut kääntymään Yhdysvaltoja vastaan, eivät amerikkalaiset itse varsinaisesti tehneet mitään yrittääkseen muuttaa tuota mielikuvaa. Vuoden 1992 ihastus oli enää pelkkä muisto vain.¹³⁸

Ennen kaikkea Yhdysvallat ei reagoanut millään tavalla Sidneyn olympialaisten esitykseen. Järjestelmä pysyi ennallaan ja Yhdysvaltojen koripallon kehitys polki tietyllä tasolla paikallansa. Omaa kieltänsä Sidneyn olympialaisten merkityksestä kertoo se, että Yhdysvalloissa koripalloturnaus muistetaan lähinnä Vince Carterin donkista Ranskan Frédéric Weisin ylitse.¹³⁹

3.5. Menestyksen tylsistyttämä

Atlantan ja Sidneyn olympialaiset enteilivät muutosta Yhdysvaltojen maajoukkueen osalta. Kotikisoissansa Yhdysvallat edusti jatkumoa sille, mitä neljä vuotta aiemmin oli nähty Barcelonassa. Suurimpien tähtien muodostama joukkue, joka marssi voitosta voittoon suvereenisti. Ilmapiiri joukkueen ympärillä ja myös sen sisällä oli kuitenkin erilainen. Jos jo Barcelonassa oli pelätty mahdollisia yhteentörmäyksiä egojen kesken, Atlantassa saatiin konkreettisia kokemuksia tästä.

Yhdysvaltojen joukkue oli pelillisesti Atlantassa enemmän orientoitunut korinaluspelaamiseen, pitkälti johtuen joukkueen pelaajista kuin Barcelonan vastineensa. Joukkueen pelaamisessa ei muuten kuitenkaan ollut mitään erikoisempia pelillisiä piirteitä. Se suoritti tehokkaasti silloin kun tarvitsi ja piti samalla huolen siitä, että katsojat eivät jääneet vaille showta. Muulle maailmalle Yhdysvallat oli yhä liian suuri haaste, vaikka Jugoslavia loppuottelussa onnistuikin tietyllä tasolla haastamaan amerikkalaiset.

¹³⁸ New York Times. Sidney 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <https://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 10.4.2018.

¹³⁹ ESPN: In a Single Bound. 25.9.2015. http://www.espn.com/espn/feature/story/_/id/13713188/after-15-years-saw-vince-carter-leap-frederic-weis-sydney-believe-witnessed. 10.4.2018. New York Times: Sidney 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <https://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 10.4.2018.

Samalla muu maailma kääntyi vähitellen Yhdysvaltoja vastaan. Voittamattomalta vaikuttava joukkue, joka ei pelännyt myöskään osoittaa sitä tai osoittanut minkäänlaisia vaatimattomuuden merkkejä herätti närää. Atlantassa tämä ei vielä näkynyt, mutta Sidneyssä Yhdysvallat sai huomata, että Barcelonan ihailun ja innostuksen ajat olivat ohitse.

Sidney oli myös ensimmäinen kerta, kun Yhdysvalloilla ei ollut NBA-pelaajien aikakaudella parhaita voimiansa kasassa. Sidneyssä tapahtuikin suuri heilahdus aiempiin olympialaisiin nähden siinä, että Yhdysvallat ei enää ollutkaan entisellä tavalla suvereeni. Selkeät voitot olivat kutistuneet monien otteluiden kohdalla niukoiksi voitoiksi, joskaan yksikään maa ei edelleenkään onnistunut Yhdysvaltoja voittamaan.

Pelillisesti Yhdysvallat käytti prässejä aiempia olympialaisia enemmän ja oli ensimmäistä kertaa oikeasti vaikeuksissa vastustajien paikkapuolustuksien kanssa. Muuten Yhdysvaltojen peli perustui edelleen samoille perusrakenteille kuin aiemminkin. Kaiken pohjalla oli tietyllä tavalla edelleen ajatus siitä, että Yhdysvallat vain oli parempi kuin kilpailijansa ja voitti silkan pelaajamateriaalinsa avullakin.

Tuloksiin, joita Sidneyssä saavutettiin, ei kuitenkaan reagoitu mitenkään. Vaikka muun maailman kehitys huomioitiin esimerkiksi mediassa, ei Yhdysvalloissa nähty selvästi tarpeeksi ryhtyä minkäänlaisiin muutostoiimiin. Osaltaan asiaan vaikutti myös se, että Yhdysvaltojen oli helppo kuitata tulokset sillä, että heiltä oli uupunut joukko pelaajia, joiden olisi kuulunut olla mukana ja jos nämä olisivat olleet mukana, olisivat tulokset olleet Yhdysvaltojen vastustajien kannalta murskaavia.

4. Romahdus

4.1. Painajaisjoukkue

Vuoden 2000 olympialaisten jälkeen Yhdysvalloilla oli edessään kotikisat vuoden 2002 maailmanmestaruuskisojen muodossa. Indianapolisissa pelatut kisat muuttuivat Yhdysvaltojen osalta katastrofiksi voitokkaan turnauksen alun jälkeen. Ensiksi Argentiina voitti Yhdysvallat

jatkolohkon viimeisessä ottelussa, jonka jälkeen Jugoslavia pudotti Yhdysvallat puolivälierissä ja viimeisessä sijoitusottelussansa Yhdysvallat hävisi vielä Espanjalle.¹⁴⁰

Maailmanmestaruuskisoissa pelannut Yhdysvaltojen joukkue oli kuitenkin selkeästi heikompi kuin olympialaisten joukkueet olivat tavanneet olla ja monet pitivätkin Yhdysvalloissa kyseistä joukkuetta lähinnä eräänlaisena "B-joukkueena", minkä avulla voitiin osittain selittää pettymystä. Vuotta myöhemmin Yhdysvallat voittikin vakuuttavasti Amerikan mestaruuskisat täysin erilaisella joukkueella ja lunasti samalla paikan vuoden 2004 olympialaisiin.¹⁴¹

Alkuperäisenä suunnitelmana Yhdysvalloilla olikin, että vuoden 2003 Amerikan mestaruuskisoissa pelannut joukkue tuotaisiin myös takaisin pelaamaan olympialaisiin. Lopulta kuitenkin vain kolme pelaajaa vuoden 2003 joukkueesta otti osaa vuoden 2004 olympialaisiin Ateenassa kieltäytymisten myötä. Kieltäytymisten taustalla oli ainakin huolenaiheet turvallisuudesta Ateenassa samoin kuin erilaiset henkilökohtaiset syyt, joihin kuului muun muassa loukkaantumisia ja häitä.¹⁴²

Vuoden 2004 joukkueen valintaprosessiin oman lisänsä toi se seikka, että valintakomitean johdossa aina vuodesta 1992 saakka ollut Rob Thorne oli vaihtunut Stu Jacksoniin. Jackson oli aiemmin toiminut valmentajana yliopistossa ja sekä NBA:ssa ja toiminut vuonna 1994 perustetun NBA-seura Vancouver Grizzliesin johtoportaan. Grizzlies oli perustettu vuonna 1995 Vancouveriin, mutta vuonna 2001 seura siirtyi Memphisiin kuuden vuoden surkeiden tulosten jälkeen. Jacksonia pidetään yhtenä suurimmista syyllisistä kyseiseen epäonnistumiseen.¹⁴³

¹⁴⁰ FIBA Archive. 2002 World Championship for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/sid/3118/tid/0/_/2002_World_Championship_for_Men/index.html. 12.8.2018.

¹⁴¹ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016.

<http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

FIBA Archive. 2003 Panamerican Olympic Qualifying Tournament for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/sid/3132/tid/0/_/2003_FIBA_Americas_Championship_for_Men/index.html. 12.4.2018.

¹⁴² NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016.

<http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

¹⁴³ NBA.com: Stu Jackson. 17.5.2007. http://www.nba.com/nba101/stu_jackson.html. 15.6.2017.

Nationalpost.com: The Vancouver Grizzlies experiment: Bad management, a pouting draft pick and no lasting legacy. 27.10.2014. <http://news.nationalpost.com/sports/basketball/nba/the-vancouver-grizzlies-experiment-bad-management-a-pouting-draft-pick-and-no-lasting-legacy>. 12.4.2018.

Kieltäytymisten vuoksi joukkueen kasaaminen venyi kesän puolelle ja pelaajia liittyi vielä joukkueen mukaan vain muutamia päiviä ennen harjoitusleirin alkamista. Ja kun kokeneet tähtipelaajat jättivät lähtemästä turnaukseen korvattiin nämä nuorilla tulevaisuuden nimillä, kuten esimerkiksi LeBron James, Dwyane Wade ja Carmelo Anthony, joista jokaisella oli takana vasta yksi kausi pelaamista ammattilaisena.¹⁴⁴

Taulukko 7. Yhdysvaltojen maajoukkue vuoden 2004 olympialaisissa Ateenassa.

Nimi	Joukkue	Nimi	Joukkue
Carmelo Anthony	Denver Nuggets	Stephon Marbury	New York Knicks
Carlos Boozer	Utah Jazz	Shawn Marion	Phoenix Suns
Timothy Duncan ¹⁴⁵	San Antonio Spurs	Lamar Odom	Los Angeles Lakers
Allen Iverson	Philadelphia 76ers	Emeka Okafor	Charlotte Bobcats
LeBron James	Cleveland Cavaliers	Amare Stoudemire	Phoenix Suns
Richard Jefferson	New Jersey Nets	Dwyane Wade	Miami Heat

Lähde: USA Basketball: Games of the XXVIIIth Olympiad 2004. 8.4.2016.

<http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxviiiith-olympiad-2004.aspx>.

Joukkueen tärkeimmät pelaajat olivat NBA:n supertähtien joukkoon tuolloin kuuluneet Allen Iverson ja Tim Duncan. Iverson oli pienikokoinen takakentän pelaaja, joka oli ennen kaikkea tunnettu pallonkäsittelytaidoistansa ja kyvystänsä tehdä paljon pisteitä. Duncan puolestaan oli iso laitahyökkääjä, joka tunnettiin NBA:n “ilman egoa pelaavana” tähtenä, joka hallitsi korinaluspelaamisen niin hyökkäys- kuin puolustuspäässä. Kaksikon ja nuorien lupausten lisäksi joukkue koostui pitkälti sitten NBA:n toisen kategorian suurimmista nimistä.

Oman lisänsä tilanteeseen toi joukkueen valmentajaksi valittu Larry Brown, joka kuului Yhdysvaltojen arvostetuimpiin valmentajiin. Brownin valmentama Detroit Pistons oli vastikään alkukesästä 2004 voittanut NBA:n mestaruuden. Brownilla oli lisäksi takanaan pitkä ura valmentajana niin NBA:ssa kuin yliopistonkin puolella ja hän oli toiminut kahteen otteeseen miesten maajoukkueen apuvalmentajana. Vuoden 2004 mestaruuden myötä

¹⁴⁴ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

¹⁴⁵ Käytännössä kyseisestä pelaajasta käytetään nimeä Tim Duncan kaikissa yhteyksissä, joten myös tässä tutkimuksessa sovelletaan samaa käytäntöä.

Brownista tuli myös ensimmäinen ja ainoa henkilö, joka on voittanut sekä yliopiston että NBA:n mestaruuden joukkueen päävalmentajana.¹⁴⁶

Brown ei kuitenkaan ollut tyytyväinen kesän 2004 olympiajoukkueen pelaajavalintoihin. Hän oli tunnettu muun muassa siitä, että ei antanut liiemmin vastuuta nuoremmille pelaajille ja nyt joukkueen vanhin pelaaja oli 28-vuotias ja joukkue sisälsi useita vasta vähän yli 20-vuotiaita pelaajia. Tilannetta ei myöskään edesauttanut se, että joukkueen harjoitusleirin ja harjoituspelien aikana osa pelaajista ei ollut yhteisymmärryksessä Brownin kanssa joukkueen toiminnasta. Brownin kerrotaan esimerkiksi avoimesti vaatineen Stephon Marburyn poistamista joukkueesta, kun tämä oli kritisoinut tapaa, jolla Brown halusi joukkueen pelaavan.¹⁴⁷

Jos Yhdysvaltojen vuoden 2004 joukkuetta leimasi tietynlainen kokemattomuus kansainvälisistä peleistä, ristiriidat joukkueen sisällä ja ylipäänsä se, että joukkueen pelaajat eivät olleet liiemmin aiemmin pelanneet toistensa kanssa, niin Yhdysvaltojen vastustajien kohdalla tilanne oli erilainen. Valtaosalla muista maista samat pelaajat olivat tottuneet pelaamaan toistensa kanssa maajoukkueen mukana jo vuosien ajan ja joissain tapauksissa jo juniorivuosista alkaen. Yhteiset kokemukset takasivat sen, että pelaajat tunsivat toisensa ja olivat tottuneet pelaamaan keskenään. Vastaavanlainen jatkuvuus oli käytännössä aina uupunut Yhdysvalloilta.¹⁴⁸

Joukkueen pelaajavalinnat keräsivät kritiikkiä myös median ja maajoukkuetta seuraavan yleisön silmissä Yhdysvalloissa. Kritiikin kohteena oli etenkin se, kuinka pelaajavalinnat tuntuivat keskittyneen ensisijaisesti suurien nimien ottamiseen sen sijaan että olisi pyritty kokoamaan mahdollisimman sopiva joukkue, joka sopisi vielä kansainväliseen koripalloon. Omaa kieltänsä kritiikistä kertoo se, että joukkueessa mukana olleet kokivat asian niin, että jopa Yhdysvalloissa ihmiset olivat joukkuetta vastaan.¹⁴⁹

¹⁴⁶ NBA.com: Larry Brown. http://www.nba.com/coachfile/larry_brown/. 12.4.2018.

¹⁴⁷ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

¹⁴⁸ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 19.6.2017.

ESPN.com: Welcome to Manu's basketball familia. 11.8.2016. http://www.espn.com/nba/story/_/id/17262551/manu-ginobili-built-legacy-love-team-storied-career. 12.4.2018.

¹⁴⁹ GQ: Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 21.6.2017. ESPN.com: Page 2: This Dream Team is doomed. <http://www.espn.com/espn/page2/story?page=simmons/040804>. 12.4.2018.

Myös ympäröivä maailma oli muuttunut. Jos vielä 12 vuotta aiemmin Barcelonassa vastustajoukkueiden pelaajat olivat pyytäneet yhteiskuvia ja nimikirjoituksia Yhdysvaltojen pelaajilta, niin vuonna 2004 NBA ja sen tähdet olivat arkipäivää entistä useammalle pelaajalle myös Yhdysvaltojen ulkopuolelta. 1990-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa kansainvälisten pelaajien määrä NBA:ssa oli alkanut lisääntyä suuresti. Kaudella 1997 – 1998 kansainvälisiä pelaajia oli 7,6% kaikista pelaajista ja kuusi vuotta myöhemmin kansainvälisiä pelaajia oli jo yli 20% kaikista pelaajista.¹⁵⁰

Myös tapa, jolla koripalloa pelattiin erosi suuresti esimerkiksi Euroopan ja NBA:n välillä. Vielä vuosituhanen alussa hyökkäyspelaaminen NBA:ssa perustui suuresti pallon toimittamiseen isoille pelaajille korin lähelle ja yksi vastaan yksi tilanteiden luomiseen joukkueiden parhaille pelaajille, kun taas Euroopassa pallon liikuttamisella, palloskriinipelaamisella ja kolmenpisteen heitoilla oli suurempi rooli. NBA:n säännöt olivat myös pitkään estäneet paikkapuolustuksen pelaamisen, sääntö, jota kansainvälisessä koripallossa ei puolestaan tunnettu.¹⁵¹

Huolimatta vaikeuksista joukkueen ympärillä, Yhdysvallat oli kuitenkin edelleen selkeä suosikki olympiaturnauksen alla. Joukkue koostui kuitenkin NBA:n – ja samalla koko maailman – parhaista pelaajista poissaoloista huolimatta ja Yhdysvallat oli viimeksi hävinnyt olympialaisissa 16 vuotta sitten.

Ateenan olympialaisissa Yhdysvaltojen joukkue oli sijoitettu B-lohkoon yhdessä Puerto Ricon, Australian, Liettuan, Angolan ja kisaisäntä Kreikan kanssa. Miesten osalta turnaus alkoi 15. elokuuta. Yhdysvaltojen osalta turnaus alkoi shokeeraavasti, kun joukkue hävisi ensimmäisen ottelunsa Puerto Ricolle, jota seurasivat niukat voitot Kreikasta ja Australiasta. Seuraavaksi Liettua onnistui ottamaan neljän pisteen voiton, jonka jälkeen Yhdysvallat voitti vielä viimeisessä alkulohko-ottelussansa Angolan selvin lukemin.¹⁵²

¹⁵⁰ Dream Team 2012. Nordic.businessinsider.com: The number of foreign-born players in the NBA appears to have reached a plateau. 23.11.2016. <http://nordic.businessinsider.com/nba-foreign-born-players-2016-11>. 12.4.2018.

¹⁵¹ Bleacherreport: How Europe Changed the NBA Game Forever. 6.9.2013. <http://bleacherreport.com/articles/1764154-how-europe-changed-the-nba-game-forever>. 12.4.2018.

¹⁵² FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men: USA. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/3183/tid/379/_/2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 12.4.2018.

Taulukko 8: Yhdysvaltojen otteluohjelma Ateenan olympialaisissa

Ottelun tyyppi	Ottelu	Lopputulos
Alkulohko	USA – Puerto Rico	73 – 92
Alkulohko	USA – Kreikka	77 – 71
Alkulohko	USA – Australia	89 – 79
Alkulohko	USA – Liettua	90 – 94
Alkulohko	USA – Angola	89 – 53
Puolivälierä	USA – Espanja	102 – 94
Välierä	USA – Argentiina	81 – 89
Pronssiottelu	USA – Liettua	104 – 96

Lähde: FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/3183/tid/379/ /2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 19.2.2018.

Puolivälierissä Yhdysvaltoja vastaan asettui A-lohkon voittanut Espanja, joka ei ollut hävinnyt vielä otteluakaan turnauksessa. Yhdysvallat onnistui pelaamaan Espanjaa vastaan turnauksen parhaan ottelunsa ja pudottamaan näin Espanjan pois jatkosta. Tulos herätti katkeruutta espanjalaisissa. Välierissä Yhdysvaltojen kultamitalien putkelle olympialaisissa tuli kuitenkin viimein piste, kun Argentiina voitti ottelun kahdeksalla pisteellä. Pronssiottelussa Yhdysvallat voitti vielä Liettuan, mutta turnaus oli ollut kokonaisuudessaan katastrofi Yhdysvalloille.¹⁵³

4.2. Ongelmainen Yhdysvallat

Barcelonan kisoista asti Yhdysvallat oli ollut ylivoimainen hallitsija olympialaisissa miesten koripallossa. Sidneyn vaikeuksista huolimatta “Dream Teamia” ei ollut vielä Ateenaan tultaessa voitettu kertaakaan. Kaksi vuotta sitten Yhdysvallat oli jo toki kaadettu

¹⁵³ GQ: Dunk’d: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 21.6.2017. FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men: USA. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/3183/tid/379/ /2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 19.2.2018.

maailmanmestaruuskisoissa, mutta monet olivat kuitenkin tapahtuneen johtuneen siitä, että kyseessä oli vain eräänlainen kakkosjoukkue.¹⁵⁴

Mutta paljon muutakin oli tapahtunut. Barcelonan joukkue oli aikoinaan innostanut monia nuoria lajin pariin ympäri maailmaa ja nostanut koripallon profiilia kansainvälisesti. Vuonna 2004 tuon sukupolven parhaat olivat itse pelaamassa Yhdysvaltoja vastaan ja heille kysymys ei ollut enää nimikirjoitusten saamisesta, vaan voittamisesta. Samalla muu maailma oli saanut huomata, että Yhdysvallat ei ollut niin voittamaton kuin pitkään oli ajateltu. Toisin kuin aiemmin, Yhdysvaltojen vastustajat todella uskoivat nyt voivansa voittaa Yhdysvallat.¹⁵⁵

Muu maailma oli myös vienyt lajin evoluutiota eteenpäin samalla kun NBA ikään kuin polki paikoillaan ja yritti selviytyä jonkinlaisesta identiteettikriisistä, jonka etenkin Michael Jordanin uran loppuminen oli saanut aikaan. Koripallo oli ottamassa ensimmäisiä askeleita kohti nopeamman pelin aikakautta, jossa kolmen pisteen heittojen ja palloskriinipelaamisen merkitys tulisi kasvamaan radikaalisti ja vuonna 2004 Yhdysvallat ei ollut enää kehityksen kärjessä.¹⁵⁶

Lisäksi Yhdysvalloilla oli omat sisäiset ongelmansa. Joukkueen rakentaminen epäonnistui, mihin vaikutti kaksi seikkaa. Ensimmäinen oli se tosiasia, että monet kärkiehdokkaista joukkueen pelaajiksi kieltäytyivät tulemasta. Olympialaisten alla oli olemassa suurehko pelko mahdollisesta terrorismin uhasta, minkä lisäksi pelaajat vetosivat useisiin muihin asioihin kieltäytymisissään. Oma vaikutuksensa saattoi olla myös sillä, että maajoukkueen ympäriltä oli ikään kuin hävinnyt se arvokkuus olla mukana.¹⁵⁷

Kun kaikkia parhaita pelaajia ei saatu mukaan, tehtiin joukkueen rakentamisessa toinen virhe. Joukkue pyrittiin yhä kuitenkin kokoamaan suurista nimistä, eikä pelaajien roolituksiin tai kansainvälisen pelin vaatimuksiin kiinnitetty huomiota. Tämän vuoksi Yhdysvaltojen joukkueessa ei esimerkiksi ollut käytännössä lainkaan perinteisiä pelinrakentajia ja myös hyvät

¹⁵⁴ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 19.2.2018.

¹⁵⁵ NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 19.2.2018.

¹⁵⁶ Bleacherreport: How Europe Changed the NBA Game Forever. 6.9.2013. <http://bleacherreport.com/articles/1764154-how-europe-changed-the-nba-game-forever>. 11.4.2018.

¹⁵⁷ GQ: Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 20.2.2018. NBCOlympics.com: Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball. 2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

kaukoheittäjät olivat vähissä. Valintakomitean johdossa olleen Jacksonin uran aiemmat vaiheet heittivät myös vahvan kysymysmerkin sen kohdalle, olisiko hänen pitänyt kyseistä roolia koskaan edes saada.¹⁵⁸

Ongelmat tulivat esiin heti ensimmäisessä ottelussa. Puerto Rico pelasi valtaosan ajasta 2–3 paikkapuolustusta¹⁵⁹, jonka tarkoituksena oli estää Yhdysvaltoja ennen kaikkea pääsemästä viimeistelemään korin läheisyyteen ja laittaa nämä ottamaan ratkaisuja kauempaa. Yhdysvallat olikin yksi turnauksen heikoimpia kaukoheittajajoukkueita ja hävisi avausottelunsa pitkälti juuri tähän ongelmaan. Oman haasteensa joukkueelle toi, että esimerkiksi NBA:ssa oli pitkään ollut sääntöjä, jotka olivat estäneet erilaisten paikkapuolustusten pelaamisen.¹⁶⁰

Puolustuspäässä Yhdysvalloilla oli haasteita erityisesti palloskriinipuolustuksen kanssa ja esimerkiksi välieräottelussa Argentiina onnistui sen kautta aiheuttamaan paljon vahinkoa. Myös kansainvälisen koripallon enemmän pallon liikuttamiseen perustuva peli ja monien joukkueiden organisoitu hyökkääminen aiheuttivat omia haasteitansa samoin kuin kolmen pisteen heittojen puolustaminen.¹⁶¹

Yhdysvaltojen vahvuudet puolestansa olivat tuttuja aiemmilta vuosilta. Yhdysvalloilla oli kilpailijoihinsa nähden edelleen suhteellisen laaja materiaali, mikä mahdollisti sen, että pelaajien pelaajat eivät nousseet yhtä korkeiksi kuin monen muun joukkueen kohdalla. Tämä taas vähensi väsymyksen kertymistä pelin aikana. Toisaalta taas verrattuna aiempien olympialaisten joukkueisiin, vuonna 2004 myös Yhdysvaltojen kohdalla pelaajien pelaaikoihin oli alkanut tulla radikaalisti suurempia eroja. Yhdysvaltojen pelaajat olivat niin ikään aiempien vuosien tapaan urheilullisempia kuin valtaosa vastustajista, mitä joukkue pääsi näyttämään etenkin nopeasti lähteissä hyökkäyksissä.¹⁶²

¹⁵⁸ GQ: Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 20.2.2018. ESPN.com: Page 2: This Dream Team is doomed. <http://www.espn.com/espn/page2/story?page=simmons/040804>. 20.2.2018.

¹⁵⁹ Paikkapuolustuksen rakenne ilmoitetaan aina numeroilla. Esimerkiksi 2–3 tarkoittaa sitä, että kaksi pelaajaa muodostaa ikään kuin linjan ylemmäs ja kolme pelaajaa alemmas.

¹⁶⁰ NBA.com: NBA Rules History. 2.5.2008. http://www.nba.com/analysis/rules_history.html. 13.4.2018. Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004.

¹⁶¹ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004. Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

¹⁶² FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournamnet for Men: USA. https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/3183/tid/379/_/2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/accumulated-statistics.html. Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004. Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

Puolustuksessa Yhdysvallat aiheutti vastustajille vaikeuksia nostaessaan aggressiivisuuttaan, mikä monesti johti pallonmenetyksiin, joista Yhdysvallat pääsi sitten entistä paremmin juoksemaan vauhdilla hyökkäykseen. Tämä oli tuttu teema myös aiemmista olympialaisista, joissa Yhdysvallat oli niin ikään ollut vahvimmillaan pelin nopeutuessa. Ongelma vain oli, että tätä tapahtui liian harvoin Yhdysvaltojen kannalta ja vastaavasti monesti joukkueen puolustuspelaaminen oli laiskempaa ja kykenemätön löytämään tapoja esimerkiksi pysäyttää vastustajien korkeat palloskriinipelit tehokkaasti.¹⁶³

Kääntöpuoli tässä oli niin ikään, että aggressiivisuus johti ajoittain ylimääräisiin virheisiin. Yhdysvaltojen vastustajat tiesivät myös hyvin joukkueen vahvuuden nopeissa hyökkäyksissä ja pyrkivät minimoimaan niiden määrän ottelun sisällä esimerkiksi rikkomalla tarkoituksella ja katkaisemalla sillä tavalla pelin.¹⁶⁴

Puolenkentän hyökkäyksissä Yhdysvallat pyrki pelaamaan organisoidusti. Joukkue pelasi set-hyökkäyksiensä, jotka sisälsivät useasti tavoitteen pelata palloa isommille pelaajille korin läheisyyteen ja palloskriinejä. Joukkueen yksi aseista oli edelleen myös se, että siltä löytyi pelaajia, jotka saattoivat luoda korintekopaikkoja tyhjistä samoin kuin myös tehdä koreja vaikeistakin suorituksista.¹⁶⁵

Aiempiin kisoihin nähden Yhdysvaltojen heikkouden näki myös tilastoissa. Yhdysvallat otti keskimäärin eniten levypalloja ja riistoja sekä johti niin ikään syöttöjen ja torjuttujen heittojen määrissä, mutta kuului turnauksen alempaan kastiin kaikissa heittotarkkuutta mittaavissa kategorioissa. Joukkue menetti myös palloa turnauksen keskimäärää useammin.¹⁶⁶

Etenkin Yhdysvaltojen huono heittovoima oli lopulta pelillinen ongelmakohta, joka kaatoi joukkueen mahdollisuudet. Vastustajat saattoivat keskittyä tukkimaan korinympäristöä, kun

¹⁶³ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004.
Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

¹⁶⁴ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004.
Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

¹⁶⁵ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004.
Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

¹⁶⁶ FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men: Statistics.
https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/3183/tid/379/ /2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/teams-leaders.html. 10.4.2018.

tiedettiin, että Yhdysvallat eivät kykenisi riittävän suuresti rankaisemaan tilan antamisesta kauempana koria. Samalla myös otettiin pois Yhdysvaltojen vahvuuksia, kuten ajot korille ja korinaluspelaajien pelaaminen.¹⁶⁷

Oma lisänsä tähän kaikkeen oli myös ulkopuolelta tuleva paine ja palaute, joiden vaikutusta on kuitenkin vaikea arvioida. Selvää oli kuitenkin, kuten Sidneyn joukkueen pelaajista osa oli kommentoinutkin, että kukaan ei halunnut olla yksi niistä pelaajista, jotka olisivat häviämässä olympiakultaa Yhdysvaltojen paidassa. Ateenan joukkueen pelaajat puolestaan huomioivat, että jopa Yhdysvalloissa ihmiset eivät tuntuneet olevan joukkueen takana vaan pikemminkin päinvastoin. Samalla muu maailma halusi yhä kuin yhdessä rintamassa nähdä Yhdysvaltojen häviävän.¹⁶⁸

4.3. Muuttuva maailma

Huolimatta siitä, että Yhdysvallat voitti lopulta pronssia, oli suoritus maan koripallon parissa katastrofi. Joukkue hävisi turnauksen aikana kolme ottelua, kun se sitä ennen oli viimeksi hävinnyt olympialaisissa ottelun 16 vuotta aiemmin. Ja vaikka katastrofin osalta haluttiin ainakin osaltaan piiloutua sen taakse, että Yhdysvalloilta puuttui monet sen parhaista pelaajista, ei se yksistään käynyt selitykseksi Ateenan tapahtumille.

Moni asia oli mennyt vikaan. Joukkueenrakentamisessa oli epäonnistuttu ja ongelmat joukkueen sisällä – mukaan lukien pelaajien ja valmennuksen välillä – vain lisäsivät haasteita. Samalla Yhdysvallat ei ollut pysynyt samalla tavalla mukana pelin kehityksessä, vaan muut maat olivat ajaneet ohitse. Pelaajat, joita muualta maailmalta tuli, olivat nostaneet tasoaan verrattuna edelliseen vuosikymmeneen ja samalla Yhdysvalloilta uupui joukko sen suurimpia tähtiä, mikä kavensi eroa entisestään.

Myös pelaajien egot aiheuttivat ylimääräisiä ongelmia. NBA:n tähtikulttuuri ja eräänlainen vaatimus siitä, että suurimpien tähtien piti olla “minä-ensin” tavalla ajattelevia johti haasteisiin

¹⁶⁷ Yhdysvallat – Puerto Rico, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004.
Yhdysvallat – Argentiina, 2004 olympialaiset, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004.

¹⁶⁸ GQ: Dunk’d: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012. <http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 20.2.2018.

siinä vaiheessa, kun joukkue koostui useammasti tällaisista pelaajista. Asiaa ei auttanut se, että valmennus ei onnistunut ratkaisemaan ongelmia, vaan jopa vaikeutti niitä.

Kokonaisuudessaan Yhdysvaltojen kannalta Ateenan tapahtumien seuraus johtui siitä, että liian moni asia oli mennyt Yhdysvaltojen kannalta huonosti samaan aikaan. Joukkueen rakenne, ristiriidat joukkueen sisällä, vastustajien tason nousu, pelilliset seikat ja poisjännit eivät mikään yksinään olisi vielä todennäköisesti riittäneet kaatamaan Yhdysvaltoja, mutta yhdessä ne tarjosivat mahdollisuuden katastrofille tapahtua.

Yhdysvallat ei jäänyt toimeettomaksi tuloksen jälkeen. Maajoukkue toiminnan rakenteet pistettiin uusiksi. Vanha valintakomitea poistettiin ja NBA:ssa pitkään erilaisissa viroissa toiminut Jerry Colangelo valittiin uuteen rooliin maajoukkue toiminnan johtavaksi henkilöksi. Duken yliopiston päävalmentaja – ja Barcelonan olympialaisten maajoukkueen apuvalmentaja – Mike Krzyzewski valittiin miesten maajoukkueen päävalmentajaksi seuraavan olympiadin ajaksi.¹⁶⁹

Myös pelaajien valintaprosessi laitettiin uusiksi. Uuden maajoukkueohjelman tarkoituksena oli ottaa mukaan 33 maan parasta koripalloilijaa, jotka sitoutettaisiin toimintaan samalla tavoin aina yhden olympiadin ajaksi mukaan. Uudistetun prosessin ja maajoukkue toiminnan muutoksen myötä, Yhdysvallat onnistui jälleen saamaan paremmin mukaan maansa parhaimmat pelaajat.¹⁷⁰

Myös pelillisesti Yhdysvallat oli jäänyt kehityksestä jälkeen. Muu maailma osasi iskeä Yhdysvaltojen heikkouksiin ja vastaavasti Yhdysvallat oli kykenemätön korjaamaan ongelmiaan turnauksen aikana. Tämä heijasteli vahvasti vielä NBA:ssa vallalla ollutta tilannetta, jossa peliä pelattiin vahvasti tähtipelaajien kautta ja taktinen evoluutio oli hyvin hidasta. Vastaavasti muualla maailmassa – ja etenkin Euroopassa – kilpailu oli johtanut siihen, että evoluutio tapahtui nopeammin, koska piti yrittää löytää etuja kilpailijoihin nähden.¹⁷¹

¹⁶⁹ YAHOO! Sports: Basketball world owes Manu Ginobili and Argentina's national team debt of gratitude. 4.8.2012. <https://www.yahoo.com/news/nba--basketball-world-owes-manu-ginobili-and-argentina-debt-of-gratitude-.html>. 10.4.2018.

¹⁷⁰ USA Basketball: USA Basketball History. <https://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>. 11.4.2018.

¹⁷¹ YAHOO! Sports: Basketball world owes Manu Ginobili and Argentina's national team debt of gratitude. 4.8.2012. <https://www.yahoo.com/news/nba--basketball-world-owes-manu-ginobili-and-argentina-debt-of-gratitude-.html>. 10.4.2018.

Samalla NBA:ssa oli kyllä alkamassa myös oma pelillinen vallankumouksensa. Mike D'Antonin valmentama Phoenix Suns herätti vuosien 2004 ja 2008 välillä ihastusta nopeatempoisella pelillä, joka sisälsi paljon niin kutsutun eurooppalaisen koripallon elementtejä vietyinä kuitenkin vieläkin enemmän äärimilleen. Näihin elementteihin kuului kolmen pisteen heittojen ottaminen aiempaa suuremmissa määrin, nopeatempoinen palloskriinipelaaminen ja pyrkimys ylipäänsä yrittää korintekemistä mahdollisimman nopeasti. Nämä samaiset elementit alkoivat vähitellen siirtyä myös muiden joukkueiden pelaamiseen ja muovata tapaa, jolla koripalloa NBA:ssa ylipäänsä pelattiin. D'Antoni oli myös Yhdysvaltojen maajoukkueen apuvalmentajana vuoden 2006 maailmanmestaruuskisoissa.¹⁷²

Tällä vuosikymmenellä myös tähtikulttuuri on alkanut muuttua. Joukkueet pyrkivät entistä enemmän olemaan joukkueita ja myös uuden sukupolven tähtipelaajat tulevat paremmin toimeen keskenään ja ovat valmiita hyväksymään helpommin muutokset roolissansa, jos se auttaa joukkueen menestymistä. Tätä kulttuurin muutosta ovat johtaneet osaltaan jo edellä mainittu Phoenix Suns, mutta myös koko 2000-luvun ajan San Antonio Spurs sekä 2010-luvulla myös joukkueet kuten Miami Heat ja Golden State Warriors.¹⁷³

Toiminnan muutos ei kuitenkaan tuonut välitöntä tulosta. Vielä vuoden 2006 maailmanmestaruuskisoissa Yhdysvallat joutui tyytymään pronssiin hävittyään Kreikalle välierissä. Rakenteita oli uudistettu, mutta jotain oli jäänyt vielä jäljelle: ylimielisyys. Tuore päävalmentaja Krzyzewski oli julistanut muun muassa, ettei koskaan pelaisi paikkapuolustusta ja itse kisoissa päävalmentaja ei tiennyt vastustajien pelaajien nimiä, vaan puhui näistä pelinumeroina. Maailmanmestaruuskisat olikin vielä viimeinen herätys, jonka Yhdysvaltojen miesten maajoukkuekoripalloilu tarvitsi.¹⁷⁴

¹⁷² ESPN.com: How Spurs' majestic 2014 Finals performance changed the NBA. 9.6.2015.

http://www.espn.com/nba/playoffs/2015/story/_/page/PresentsSpursHeat/how-spurs-2014-finals-performance-changed-nba-forever. 27.4.2018. ESPN The Magazine: All Their Hoops And Dreams. 9.5.2017.

http://www.espn.com/espn/feature/story/_/page/presents19337502/houston-rockets-coach-mike-dantoni-having-more-fun-ever. 10.4.2018.

¹⁷³ ESPN The Magazine: All Their Hoops And Dreams. 9.5.2017.

http://www.espn.com/espn/feature/story/_/page/presents19337502/houston-rockets-coach-mike-dantoni-having-more-fun-ever. 10.4.2018.

¹⁷⁴ ESPN.com: From stinging defeat, Team USA began a decade of dominance. 22.7.2016.

http://www.espn.com/olympics/basketball/story/_/id/17122319/remembering-team-usa-began-turnaround. 10.4.2018.

Kaksi vuotta myöhemmin vuoden 2008 olympialaisissa Pekingissä Yhdysvallat onnistui palaamaan takaisin kultakantaan voitettuaan loppuottelussa Espanjan. Joukkue oli turnauksen alla saanutkin lempinimen “Redeem Team” ikään kuin muistutuksena siitä, että sen tehtävä oli palauttaa Yhdysvallat takaisin paikalleen kansainvälisessä koripallossa. Pekingin olympialaisista alkaen Yhdysvallat onkin pelannut häviämättä ainoatakaan ottelua arvokisoissa.¹⁷⁵

¹⁷⁵ SBNation.com: Remembering the Redeem Team, which restored Team USA Basketball’s international dominance. 3.8.2016. <https://www.sbnation.com/2016/8/3/12297584/olympics-basketball-2008-redeem-team-history-lebron-james-kobe-bryant>. 11.4.2018.

5. Johtopäätökset

Ammattilaispelaajien ottaminen mukaan muutti suuresti olympiakoripalloa etenkin miesten puolella. Käytännössä muutos kosketti lähinnä Yhdysvaltoja, sillä esimerkiksi Euroopassa ammatikseen pelanneet pelaajat olivat voineet osallistua kyllä olympialaisiin aiemminkin. Aiemmin yliopistopelaajille pelannut Yhdysvallat saattoi nyt marssittaa olympialaisiin maansa parhaat pelaajat.

Barcelonassa silkka tasoero Yhdysvaltojen huipun ja muiden maiden huipun välillä tuli erittäin selväksi. “Dream Team” voitti kevyesti kaikki vastustajansa ja nousi samalla omaksi ilmiökseen. Niin joukkueen kannattajat, urheilun seuraajat yleensäkin kuin vastustajatkin ihastelivat Yhdysvaltojen tähtisikermää. NBA-pelaajien mukaantulo nosti samalla myös koripallon profiilia olympialaisissa kuin myös osaltaan edesauttoi lajin globaaliin kasvuun.

Yhdysvaltojen dominointi Barcelonassa vuonna 1992 perustui pitkälti siihen että joukkueen pelaajien tasoero vastustajiin oli niin suuri. Yhdysvallat oli yksinkertaisesti urheilullisempi ja taitavampi joukkue kentällä ja sen suurin heikkous oli lähinnä ajoittainen laiskuus tekemisessä ja taipumus show-elkeisiin. Keskittyessään joukkue pystyi kuitenkin puolustamaan korkealla intensiteetillä, mikä yleensä johti nopeisiin hyökkäyksiin ja helppoihin koreihin.

Yhdysvaltojen joukkueen voittoisa linja jatkui hieman erilaisin vivahtein neljä vuotta myöhemmin Atlantassa, jossa joukkueella oli myös kotiyleisön tuki puolellansa. Vuoden 1996 Atlantan joukkueessa pelasi ehkä historian kovin yhteenkerätty joukko korinaluspelaajia ja muutenkin Yhdysvaltojen pelaajalista oli Barcelonan tavoin erittäin nimekäs. Myös tulokset olivat pitkälti samaa tasoa Barcelonan kanssa. Loppujen lopuksi kukaan ei todella pystynyt haastamaan Yhdysvaltoja, vaikka Jugoslavialla todellista yritystä olikin loppuottelussa.

Atlantassa muun maailman suhtautuminen Yhdysvaltojen joukkueeseen alkoi muuttua. Yhdysvaltojen ylivoima vei turnauksesta mielenkiintoa vastustajien kannalta ja amerikkalaisten ylimielisiin elkeisiin suhtauduttiin viileästi. Myös joukkueen sisällä oli haasteita, kun kaikki pelaajat eivät olleet tyytyväisiä rooliinsa – ongelma, jota neljä vuotta aiemmin ei ollut. Pelillisesti Yhdysvallat kulkivat samoilla aseilla – ja heikkouksilla – kuin neljä vuotta aiemminkin.

Sidneyssä Yhdysvallat osoitti ensimmäisen kerran todellisia heikkouden merkkejä. Kun joukkue ei saanut kaikkia parhaita pelaajia matkaansa, kaventui sen tasollinen etumatka kilpailijoihin nähden. Pelillisesti vastustajat alkoivat myös löytää entistä paremmin heikkouksia Yhdysvaltojen pelaamisessa, joihin iskeä. Muu maailma oli myös viimeistään nyt asettunut kollektiiviseen rintamaan toivomaan Yhdysvaltojen tappiota. Sidneyn suurin merkitys tulevaa ajatellen oli kuitenkin se, että Yhdysvallat ei reagoinut mitenkään vaaran merkkeihin.

Ateenan vuoden 2004 kisoissa ongelmat sitten lopulta räjähtivät käsiin ja johtivat katastrofiin Yhdysvaltojen näkökulmasta. Kieltäytymiset johtivat jälleen siihen, että Yhdysvallat oli vailla joitain parhaimpia pelaajiansa. Pelaajien valintaprosessissa puolestaan kiinnitettiin yhä enemmän huomiota pelaajan nimen tunnettavuuteen kuin siihen, miten nämä sopisivat pelaamaan joukkueena ja valmentajaksi valittiin henkilö, joka oli tunnettu siitä, että vaati kurinalaisuutta ja organisoitunutta pelaamista joukkueeltansa.

Pelillisesti muu maailma oli edistynyt Yhdysvaltojen ohitse ja Yhdysvallat oli ongelmissa palloskriinipuolustuksen ja vastustajien hyökkäyksen liikkeen kanssa. Vastaavasti vastustajat hyödynsivät Yhdysvaltojen kaukoheittämissä puutetta tukkimalla korinalustaa ja pyrkimällä vähentämään Yhdysvaltojen nopeiden hyökkäysten määrää. Lopputuloksena oli kolme tappiota olympialaisissa ja pronssia turnauksesta.

Kahdentoista vuoden aikana Yhdysvallat oli tullut täysin suvereenista asemasta muiden tasolle. Pelillinen kehitys oli Yhdysvalloissa jäänyt polkemaan paikalleen, mikä heijastui myös maajoukkueeseen. Valintaprosessi jolla joukkue ja valmennus puolestaan valitsi antoi tasoitusta vastustajille, joiden joukkueissa oli jatkuvuutta, kun samat henkilöt olivat sitoutuneet maajoukkue toimintaan pidemmäksi aikaa. Tullessa 1990-luvun loppua kohden parhaat pelaajat alkoivat myös kieltäytyä olympialaisten kohdalla maajoukkuepaikasta, mikä heikensi Yhdysvaltojen pelaajamateriaalin tuomaa etua. Samalla toiminta muualla maailmassa kehittyi ja yhä useampia ulkomaalaisia alkoi päästä esimerkiksi NBA:han asti. Lopulta ongelmat konkretisoituivat kaikessa kokonaisuudessaan Ateenan kisoissa.

Tulos johti muutokseen Yhdysvaltojen maajoukkueen toiminnassa. Pelaajat haluttiin sitouttaa paremmin maajoukkue toimintaan luoden samanlaista jatkuvuutta, mitä muilla mailla oli pelaamisessansa. Sama toteutettiin valmennuksen osalta sen sijaan, että valmentaja olisi valittu

aina erikseen jokaiseen turnaukseen. Järjestelmän muutos romutti myös valintakomission roolin. Joukkue valittiin tietystä pelaajajoukosta ja valinnat olivat ensisijaisesti valmennuksen vastuulla. 2000-luvun alkupuolella NBA:ssa alkoi tapahtua myös pelillistä evoluutiota, jonka vaikutukset näkyivät niin Yhdysvaltojen maajoukkueessa kuin muuallakin maailmassa.

Muutokset eivät tuottaneet välitöntä tulosta, mutta vuoden 2008 olympialaisten jälkeen Yhdysvallat on ollut voittamaton kaikissa arvokisoissa ja voittanut peräkkäin kolme olympiakultaa. Tämä on tapahtunut juurikin sitouttamalla parhaat pelaajat paremmin maajoukkue toimintaan samoin kuin tuomalla valmennukseen jatkuvuutta. NBA on myös viimeisen vuosikymmenen aikana ottanut paikan pelillisen evoluution kärkenä maailmassa, vaikutus, joka on heijastunut myös maajoukkueeseen.

Samalla joukkueelle on muovautunut selkeämpi identiteetti pelaamisen suhteen. Ja jos vuosituhaten taitteessa kaukoheittäminen oli yksi joukkueen heikkouksista, on siitä nyt tullut yksi Yhdysvaltojen suurimmista vahvuuksista kyseisen taidon korostuessa NBA:ssa. Toisaalta vuoden 2016 Rio de Janeiron olympialaisissa oli jälleen nähtävissä väläyksiä aiemmista haasteista, mutta tuloksissa tämä vielä näkynyt tappioina.

Lähteet

Audiovisuaaliset lähteet

Once Brothers 2010. Käsikirjoitus Michael Tolajian, ohjaus Michael Tolajian. Dokumentti, Tuottajat Zak Levitt ja Daniel Silver, ESPN, ESPN 30 for 30.

The Dream Team 2012. Ohjaus Zak Levitt. Dokumentti, tuottajat Dion Cocoros & Catherine Cypher, National Basketball Association.

The Other Dream Team 2012. Käsikirjoitus Marius Markevicius & John Weinbach, ohjaus Marius Markevicius. Dokumentti, tuottajat John Weinbach & Marius Markevicius, the Film Arcade.

Vuoden 1992 olympialaiset: Yhdysvallat – Puerto Rico, miesten koripalloturnauksen puolivälieräottelu. 4.8.1992.

<https://www.youtube.com/watch?v=M4bLHma9KIo&index=1&list=PLD2RJJulHkN0HumOpVzAAMu5SGoD9mZLk&t=0s>. 12.1.2018.

Vuoden 1992 olympialaiset: Yhdysvallat – Kroatia, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 8.8.1992. <http://www.dailymotion.com/video/x21cmca>. 13.4.2018.

Vuoden 1996 olympialaiset: Yhdysvallat – Kroatia, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 28.7.1996. <https://www.youtube.com/watch?v=UiffiBxsQtM>. 20.4.2018

Vuoden 1996 olympialaiset: Yhdysvallat – Jugoslavia, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 3.8.1996. <http://www.dailymotion.com/video/x22ahlx>. 13.4.2018.

Vuoden 2000 olympialaiset: Yhdysvallat – Ranska, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 25.9.2000. <https://www.youtube.com/watch?v=GnLFKBKUSks>. 22.3.2018.

Vuoden 2000 olympialaiset: Yhdysvallat – Ranska, miesten koripalloturnauksen loppuottelu. 1.10.2000. <http://www.dailymotion.com/video/x22akn3>. 13.4.2018.

Vuoden 2004 olympialaiset: Yhdysvallat – Puerto Rico, miesten koripalloturnauksen alkulohko-ottelu. 15.8.2004. <https://www.youtube.com/watch?v=dVNfNrj8zNE>. 13.4.2018.

Vuoden 2004 olympialaiset: Yhdysvallat – Argentiina, miesten koripalloturnauksen välieräottelu. 27.8.2004. <https://www.youtube.com/watch?v=NHnZGRgUuDE>. 13.4.2018.

Digitaaliset lähteet

Basketball Reference. Player Season Finder: International players in NBA 1991 – 1992.

https://www.basketball-reference.com/play-index/psl_finder.cgi?request=1&match=single&type=totals&per_minute_base=36&per_poss_base=100&season_start=1&season_end=-1&lg_id=NBA&age_min=0&age_max=99&is_playoffs=N&height_min=0&height_max=99&year_min=1992&year_max=1992&birth_country_is=N&birth_country=US&as_comp=gt&as_val=0&pos_is_g=Y&pos_is_gf=Y&pos_is_f=Y&pos_is_fg=Y&pos_is_fc=Y&pos_is_c=Y&pos_is_cf=Y&order_by=ws. 13.4.2018.

Basketball Reference. Player Season Finder: International players in NBA 2001 – 2002.

https://www.basketball-reference.com/play-index/psl_finder.cgi?request=1&match=single&type=totals&per_minute_base=36&per_poss_base=100&season_start=1&season_end=-1&lg_id=NBA&age_min=0&age_max=99&is_playoffs=N&height_min=0&height_max=99&year_min=2002&year_max=2002&birth_country_is=N&birth_country=US&as_comp=gt&as_val=0&pos_is_g=Y&pos_is_gf=Y&pos_is_f=Y&pos_is_fg=Y&pos_is_fc=Y&pos_is_c=Y&pos_is_cf=Y&order_by=ws. 13.4.2018.

Basketball Reference. Player Season Finder: Players in NBA 1991 – 1992.

https://www.basketball-reference.com/play-index/psl_finder.cgi?request=1&match=single&type=totals&per_minute_base=36&per_poss_base=100&season_start=1&season_end=-1&lg_id=NBA&age_min=0&age_max=99&is_playoffs=N&height_min=0&height_max=99&year_min=1992&year_max=1992&birth_country_is=Y&as_comp=gt&as_val=0&pos_is_g

[=Y&pos is gf=Y&pos is f=Y&pos is fg=Y&pos is fc=Y&pos is c=Y&pos is cf=Y&order_by=ws](#). 13.4.2018.

Bleacherreport. How Europe Changed the NBA Game Forever. 6.9.2013.

<http://bleacherreport.com/articles/1764154-how-europe-changed-the-nba-game-forever>. 13.4.2018.

Bleacherreport. Soft No More: NBA Euros Shedding Old Stereotypes One Player at a Time.

29.1.2015. <http://bleacherreport.com/articles/2346091-soft-no-more-nba-euros-shedding-old-stereotypes-one-player-at-a-time>. 13.4.2018.

Bleacher Report: Team USA Basketball: What About the 1996 Dream Team II?

3.9.2008. <http://bleacherreport.com/articles/53558-team-usa-basketball-what-about-the-1996-dream-team-ii>. 12.4.2018.

Complex: Charles Barkley Calls 1996 Olympic Dream Team a “Nightmare”. 27.7.2016.

<http://www.complex.com/sports/2016/07/charles-barkley-calls-1996-usa-olympic-dream-team-nightmare-jason-williams>. 13.4.2018.

FIBA: FIBA Events: <http://www.fiba.basketball/events>. 13.4.2018.

FIBA: FIBA History: <http://www.fiba.com/history>. 13.4.2018.

FIBA Archive. 1992 Olympic Games: Tournament for Men, Schedule.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2943/_/1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/schedule.html. 13.4.2018.

FIBA Archives. 1992 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/2943/_/1992_Olympic_Games_Tournament_for_Men/player-leaders.html. 13.4.2018.

FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid//sid/2944/tid/0/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 31.1.2018.

FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men, Statistics.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/2944/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/teams-leaders.html. 12.2.2018.

FIBA Archive. 1996 Olympic Games: Tournament for Men: USA.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2944/tid/379/_/1996_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 12.4.2018.

FIBA Archive. 1998 World Championship for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sID/2914/tid/379/_/1998_World_Championship_for_Men_Final_Round/index.html. 12.4.2018

FIBA Archive. 2000 Olympic Games: Tournament for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid/WOLYM/sid/2945/_/2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 12.4.2018.

FIBA Archive. 2000 Olympic Games: Tournament for Men: USA.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2945/tid/379/_/2000_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 10.4.2018.

FIBA Archive. 2002 World Championship for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid//sid/3118/tid/0/_/2002_World_Championship_for_Men/index.html. 12.8.2018.

FIBA Archive. 2003 Panamerican Olympic Qualifying Tournament for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid//sid/3132/tid/0/_/2003_FIBA_Americas_Championship_for_Men/index.html. 12.4.2018.

FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men: USA.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/3183/tid/379/_/2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/index.html. 12.4.2018.

FIBA Archive. 2004 Olympic Games: Tournament for Men: Statistics.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/statistics/p/sid/3183/tid/379/_/2004_Olympic_Games_Tournament_for_Men/teams-leaders.html. 10.4.2018.

FIBA Archive. Olympic Games: Tournament for Men.

http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/p/cid/WOLYM/fromseason//lid_38132_cp/1/q/Olympic%20Games:%20Tournament%20for%20Men/rpp//toseason//_//events.html. 13.4.2018.

FIBA Archive. Olympic Games: Tournament for Men 1972-1992.

https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/p/fromseason/1972/toseason/1988/q/Olympic%20Games%3A%20Tournament%20for%20Men/cid/WOLYM/_//events.html. 16.1.2018.

FIBA Europe: A History of the Basketball Rules.

http://www.fibaeurope.com/cid_XkjIRrRgGO-3gPxQn0XQO3.html. 13.4.2018.

ESPN.com: From stinging defeat, Team USA began a decade of dominance. 22.7.2016.

http://www.espn.com/olympics/basketball/story/_/id/17122319/remembering-team-usa-began-turnaround. 10.4.2018.

ESPN.com: How Spurs' majestic 2014 Finals performance changed the NBA. 9.6.2015.

http://www.espn.com/nba/playoffs/2015/story/_/page/PresentsSpursHeat/how-spurs-2014-finals-performance-changed-nba-forever. 27.4.2018.

ESPN.com. In a Single Bound. 25.9.2015.

http://www.espn.com/espn/feature/story/_/id/13713188/after-15-years-saw-vince-carter-leap-frederic-weis-sydney-believe-witnessed. 10.4.2018.

ESPN.com. Page 2: This Dream Team is doomed.

<http://www.espn.com/espn/page2/story?page=simmons/040804>. 12.4.2018

ESPN.com. Welcome to Manu's basketball familia. 11.8.2016.

http://www.espn.com/nba/story/_/id/17262551/manu-ginobili-built-legacy-love-team-storied-career. 12.4.2018.

ESPN The Magazine: All Their Hoops And Dreams. 9.5.2017.

http://www.espn.com/espn/feature/story/_page/presents19337502/houston-rockets-coach-mike-dantoni-having-more-fun-ever. 10.4.2018.

GQ. Dunk'd: An Oral History of the 2004 Dream Team. 27.7.2012.

<http://www.gq.com/story/2004-olympic-basketball-dream-team>. 18.1.2018.

GQ. The Dream Team Will Never Die: An Oral History of the Dream Team. 11.6.2012.

<http://www.gq.com/story/dream-team-20th-anniversary-1992-olympics-usa-basketball>. 13.4.2018.

Los Angeles Times: It's Almost a Nightmare for U.S. Men. 30.9.2000.

<http://articles.latimes.com/2000/sep/30/news/ss-29371/2>. 13.4.2018.

Nationalpost.com. The Vancouver Grizzlies experiment: Bad management, a pouting draft pick and no lasting legacy. 27.10.2014.

<http://news.nationalpost.com/sports/basketball/nba/the-vancouver-grizzlies-experiment-bad-management-a-pouting-draft-pick-and-no-lasting-legacy>. 12.4.2018

NBA.com: Larry Brown. http://www.nba.com/coachfile/larry_brown/. 12.4.2018.

NBA.com. My Sabbatical Year. 20.12.2007.

http://www.nba.com/features/stotts_sabbatical_20071220.html?loc=cta. 13.4.2018.

NBA.com: NBA rosters feature 108 international players from 42 countries and territories.

17.10.2017. <http://www.nba.com/article/2017/10/17/nba-international-players-2017-18-season-record-countries#/>. 16.1.2018.

NBA.com. NBA Rules History. 2.5.2008. http://www.nba.com/analysis/rules_history.html.

13.4.2018.

NBA.com: Ranking Best USA Olympic Teams Since 1992. 11.8.2015.

<http://www.nba.com/magic/gallery/cohen-8ball-ranking-best-usa-olympic-basketball-teams-1992>. 12.4.2018.

NBA.com. Rod Thorn, President of Basketball Operations.
http://www.nba.com/sixers/front_office/rod_thorn.html. 13.4.2018.

NBA.com: Rudy Tomjanovich. http://www.nba.com/coachfile/rudy_tomjanovich/.
12.4.2018.

NBA.com: Stu Jackson. 17.5.2007. http://www.nba.com/nba101/stu_jackson.html.
13.4.2018.

NBColympics.com. Red, White and Bronze: The death and rebirth of USA Basketball.
2.8.2016. <http://www.nbcolympics.com/news/red-white-and-bronze-2004-death-and-rebirth-usa-basketball>. 12.4.2018.

Nordic.businessinsider.com: The number of foreign-born players in the NBA appears to have
reached a plateau. 23.11.2016. <http://nordic.businessinsider.com/nba-foreign-born-players-2016-11>. 12.4.2018.

Olympic.org: Official site of the Olympic Movement. Basketball equipment and history.
<http://www.olympic.org/basketball-equipment-and-history?tab=history>. 18.4.2018.

SBNation.com: Remembering the Redeem Team, which restored Team USA Basketball's
international dominance. 3.8.2016. <https://www.sbnation.com/2016/8/3/12297584/olympics-basketball-2008-redeem-team-history-lebron-james-kobe-bryant>. 11.4.2018.

Sports Illustrated. 'Jordan Rules' revisited. 29.5.2007.
https://web.archive.org/web/20121020061711/http://sportsillustrated.cnn.com/2007/writers/jack_mccallum/05/28/daly.lebron/1.html. 13.4.2018.

Sports Illustrated. Greatest game nobody ever saw. 24.7.2012. <https://www.si.com/more-sports/2012/07/24/usa-basketball-game-nobody-saw>. 22.1.2018

The Guardian. 50 stunning Olympic moments No1: USA v USSR, basketball final, 1972. 16.11.2011. <http://www.theguardian.com/sport/blog/2011/nov/16/usa-ussr-olympic-basketball-1972>. 13.4.2018.

The Guardian: The forgotten story of... Shane Heal v The Dream Team. 30.10.2013. <http://www.theguardian.com/sport/2013/oct/31/the-forgotten-story-of-shane-heal-v-the-dream-team>. 31.1.2018.

The New York Times. SIDNEY 2000: Men's Basketball; Lithuanians' Best Shot Puts Scare Into U.S. 30.9.2000. <http://www.nytimes.com/2000/09/30/sports/sydney-2000-men-s-basketball-lithuanians-best-shot-puts-scare-into-us.html>. 12.4.2018.

The New York Times. Sports of The Times; Competitors Without a Competition. 23.7.1996. <http://www.nytimes.com/1996/07/23/sports/sports-of-the-times-competitors-without-a-competition.html?pagewanted=all&src=pm>. 12.4.2018.

The Undefeated. The NBA's 50 Greatest Players list: The remix. 20.10.2017. <http://theundefeated.com/features/nba-50-greatest-players-remix/>. 13.4.2018

USA Basketball: Games of the XXVth Olympiad -- 1992. 14.9.2012. <https://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvth-olympiad-1992.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: Games of the XXVIth Olympia 1996. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxvith-olympiad-1996.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: Games of the XXVIIth Olympiad 2000. <http://www.usab.com/history/national-team-mens/games-of-the-xxviiith-olympiad-2000.aspx>. 10.4.2018.

USA Basketball: USA Basketball History. <https://www.usab.com/history/usa-basketball.aspx>. 13.4.2018.

USA Basketball: USA Men's National Team. <https://www.usab.com/mens/national-team/history.aspx>. 13.4.2018

YAHOO! Sports: Basketball world owes Manu Ginobili and Argentina's national team debt of gratitude. 4.8.2012. <https://www.yahoo.com/news/nba--basketball-world-owes-manu-ginobili-and-argentina-debt-of-gratitude-.html>. 10.4.2018.

Tutkimuskirjallisuus

Carlson Chad R., 2011. The Motherland, the Godfather and the Birth of Basketball Dynasty: American Efforts to Promote Basketball in Lithuania.

Hubbard Jan, 2000. The Official NBA Encyclopedia. Doublesay, a division of Random House Inc., New York.

Pöysä Jyrki, Järviluoma Helmi, Vakimo Sinikka 2010. Vaeltava metodit. Kultaneito VIII, Joensuu.

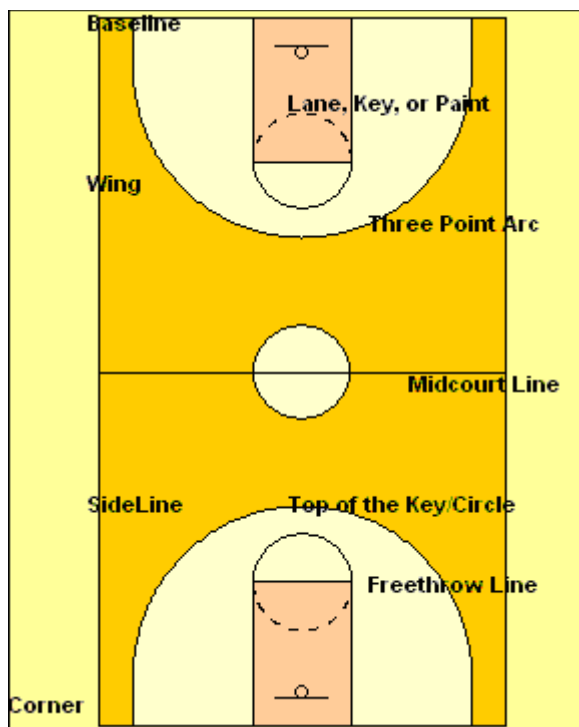
Scot John W., 2001. The Basketball Book. Joseph E. Burns, USA.

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerrus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Liitteet

Liite 1. Koripallokenttä ja sen osat

Koripallokentät voivat erota toisistaan, sillä eri sarjoissa on erilaiset standardit kentän eri osa-alueille. Esimerkiksi NBA:ssa kolmen pisteen kaari on kauempana kuin kansainvälisen koripalloliiton sääöksissä ja vastaavasti Yhdysvaltojen yliopistoissa kaaren etäisyys korista eroaa molemmista edellä mainituista. Samoin kolmen sekunnin alueen koko ja muoto ovat vaihdelleet - ja yhä vaihtelevat - eri sarjoissa. Eroavaisuuksista huolimatta alhaalla esitetyt kentän osa-alueet ja merkinnät ovat universaaleja osia koripallokenttää riippumatta sarjasta.

Lähde: Breakthrough Basketball. <https://www.breakthroughbasketball.com/basics/basics.html>. 8.5.2016.

Kentän termien käännökset ja selitykset:

Baseline (Päätyraja): Päätyrajaviiva, joka määrittää kentän rajan päädystä.

Corner (Kulma): Nimitys kentän kulmakohtien alueille.

Freethrow Line (Vapaaheittoviiva): Viiva, jonka takaa virheistä seuranneet vapaaheitot heitetään.

Lane or Key or Paint (kolmen sekunnin alue tai “maalattu alue” tai “paintti”): Alue, jolla hyökkäävän joukkueen pelaaja ei saa olla yhtäjaksoisesti yli kolmea sekuntia. NBA:ssa sääntö koskee myös puolustavan joukkueen pelaajia.

Midcourt Line (Puolenkentän viiva): Raja, joka jakaa kentän kahtia. Hyökkäävän joukkueen ylittettyä rajan joukkue ei saa palauttaa enää palloa rajan toiselle puolelle.

Sideline (sivuraja): Sivurajaviiva, joka määrittää kentän rajan sivuilla.

Three Point Arc (kolmen pisteen kaari): Kaari, jonka ulkopuolelta heitetyistä heitoista saa aina kolme pistettä. Kaaren sisäpuolelta heitetyt heitot antavat kaksi pistettä.

Top of the Key/Circle (Kaaren pää): Nimitys alueelle kolmen pisteen kaaren keskikohdan yläpuolella.

Wing (Laita): Nimitys alueelle kolmen pisteen kaaren sivulla oleville alueille.

Liite 2. Käsitehakemisto

2-pisteen heitto: Kaikki pelitilanneheitot, jotka tapahtuvat 3-pisteen kaaren sisäpuolelta antavat joukkueelle 2 pistettä.

3-pisteen heitto: Kaikki pelitilanneheitot, jotka tapahtuvat 3-pisteen kaaren ulkopuolelta antavat joukkueelle 3 pistettä.

Apuvalmentaja: Nimensä mukaisesti joukkueen valmennuksessa mukana oleva henkilö, jonka tehtävänä on toimia apuna päävalmentajalle. Apuvalmentajilla on tavallisesti omat, sovitut osa-alueet joukkueen valmennuksessa, joista he huolehtivat.

Donkki (dunk): Suoritus, jossa hyökkäävä pelaaja ikään kuin laittaa pallon koriin heittämisen sijasta hyppäämälle sille tasolle, että käsi on korinraudan yläpuolelle ja korin viimeistely tapahtuukin alasuuntaan.

Handoff: Kun pallollinen hyökkäävä pelaaja ojentaa vierestä kulkevalle pallottomalle hyökkääjälle pallon. Voi tapahtua molempien pelaajien ollessa liikkeessä tai vain toisen ollessa liikkeessä.

Heitto: Koripallon perussuoritus, jolla tarkoitetaan yritystä saada pallo koriin nimenomaan heittämällä (vrt. **donkki**)

Heitontorjunta (block): Puolustavan pelaajan tekemä suoritus, jossa puolustaja estää tai muuttaa koria kohti heitetyn pallon liikkeen.

Heittoprosentti: Kertoo prosenttilukuina ilmaistuna, kuinka suuri osuus heitoista on mennyt koriin. Voidaan tarkastella joukkueen tai pelaajan tasolla tai puhua myös tietyn tyyppisten heittojen heittoprosentista, esim. pelaaja heittää 3-pisteen heitot 34% tarkkuudella.

Heittävä takamies (shooting guard): Perinteisesti toinen pienemmistä pelaajista kentällä ja vaihtoehtoinen pallonkäsittelijä. Nimensä mukaisesti rooliin on etenkin aiemmin kuulunut osana hyvä heittotaito. Voidaan puhua myös kakkospaikan pelaajasta.

Hyökkäysaika: Koripallossa palloa hallussa pitävällä joukkueella on käytössensä määritetty aika, jonka aikana joukkueen on yritettävä korintekoa – estää pallon pitämisen hallinnassa koko ottelun ajan. Käytännössä pallon on osuttava korin rautaan tai mentävä koriin, muuten hyökkäävä joukkue menettää automaattisesti pallonhallinnan. Hyökkäysajan sääntöihin on tullut tämän vuosituhannen aikana varsin runsaasti muutoksia.

Iso laitahyökkääjä (power forward): Perinteisesti joukkueen toiseksi suurin pelaaja aina kentällä sentterin jälkeen. Tavallisesti ollut pientä laitahyökkääjää enemmän korin läheisyydessä pelannut pelaaja. Voidaan puhua myös vain laiturista tai nelospaikan pelaajasta.

Leikkaaminen: Pallottoman pelaajan tekemä tyypillisesti koria kohti suuntautuva liike, jonka avulla pyritään pääsemään tavallisesti korintekoasemaan tai/ja luomaan tilaa toiselle oman joukkueen pelaajista.

Levypallo: Yksi tilastoitavista asioista koripallossa. Kun palloa yritetään heittää koriin epäonnistuneesti puhutaan levypallotilanteesta ja pelaaja, joka saa ensimmäisenä pallon haltuunsa epäonnistuneen heiton jälkeen ottaa itsellensä levypallon.

Miespuolustus: Puolustusmuoto, jossa jokaisella pelaajalla on lähtökohtaisesti puolustusvastuullansa yksi viidestä hyökkääjästä. Miespuolustuksessa hyökkäyksen sijoittuminen määrittää puolustuksen sijoittumista paikkapuolustusta enemmän.

Palloskriini: Hyökkäävän joukkueen palloton pelaaja asettuu pallollisen pelaajan puolustajalle eräänlaiseksi esteeksi tarkoituksenaan estää tai hidastaa kyseistä puolustajaa seuraamasta pallollista pelaajaa.

Pallottoman skriini: Tilanne, jossa hyökkäävällä joukkueella yksi pallottomista pelaajista asettuu esteeksi toisen pallottoman hyökkääjän puolustajalle tavoitteenaan vapauttaa kyseinen hyökkääjä hetkellisesti puolustuksesta.

Pelipaikat: Koripallossa jokaiselle viidelle pelaajalle on perinteisesti määritetty oma pelipaikka. Pelipaikat voidaan ilmoittaa joko numeroin 1-5 tai nimityksin, kuten esimerkiksi sentteri. Pelipaikkojen roolit ovat jatkuvassa muutoksessa ja esimerkiksi ajatus rooleista vuosituuhannen alussa on hyvin erilainen kuin tänä päivänä.

Post up: Tilanne, jossa palloton tai pallollinen hyökkäävä pelaaja pelaa selkä korille päin – yleensä lähempänä koria.

Paikkapuolustus: Puolustusmuoto, jossa jokaisella pelaajalla on oma vastuualueensa, jota puolustaa. Paikkapuolustukset ilmoitetaan koripallossa yleensä numeromuodossa, esimerkiksi 2-3 tai 2-1-2. Numerot kertovat sen, miten pelaajat lähtökohtaisesti ovat sijoittuneina paikkapuolustuksessa

Pieni laitahyökkääjä (small forward): Toinen laitureista – nimensä mukaisesti yleensä pienempi. Tavallisesti iso laitahyökkääjää enemmän 3-pisteen kaarella pelaava pelaaja, joka on myös monipuolisempi pallollisena pelaajana. Voidaan puhua myös pelkästään laiturista tai kolmospaikan pelaajasta.

Prässi: Puolustustapa, jossa puolustava joukkue puolustaa omalta hyökkäysalueeltaan saakka sen sijaan, että aloittaisi puolustamisen vasta omalla puolustusalueellaan.

Päävalmentaja: Valmentaja, joka on vastuussa joukkueen valmennuksen kokonaisuudesta. Apuvalmentajat työskentelevät päävalmentajan alaisuudessa ja hänellä on viimeinen päätäntävalta joukkueen asioihin.

Sentteri (center): Tavallisesti joukkueen suurin pelaaja kentällä, joka tyypillisesti pelaa molemmissa päissä kenttää lähimpänä koria. Voidaan puhua myös "viitospaikan" pelaajasta.

Set-hyökkäys: Ennalta määritetty hyökkäys tai hyökkäyskuvio. Kyseisellä hyökkäyksellä on ennakkoon sovittu jokin nimi tai merkki, jonka ilmoittaminen käynnistää kyseisen hyökkäyksen. Pelaajilla on tietyt ohjeet siitä, miten he sijoittuvat ja mitä kukin kyseisessä hyökkäyksessä tekee.

Siirtymähyökkäys/-puolustus: Ks. **transitio**.

Skriini: Pallottoman hyökkäävän pelaajan suorittama toiminto. Ajatuksena on, että skriinissä pelaaja ottaa kontaktin haluttuun puolustajaan tietyssä kulmassa, jonka pitäisi vapauttaa kyseisen puolustajan puolustama hyökkääjä hakemaan palloa, tekemään koria tai suorittamaan paremmin jotain muuta liikettä.

Syöttö: Perussuorituksena syöttö on tapahtuma, jossa pallollinen pelaaja antaa pallon joukkuekaverille heittämällä pallon tälle. Tilastokategorioissa syötöistä puhuttaessa puhutaan puolestaan tarkemmin ottaen koriin johtaneista syötöistä. Tällöin syöttäjä on syötöllänsä olennaisesti edesauttanut syöttöä seuranneen korin syntymistä ja saa tilastoihinsa merkinnän syötöstä.

Takamies (point guard): Perinteisesti pelaaja, joka käsittelee joukkueesta eniten palloa ja on pienikokoisin pelaaja kentällä. Takamiehen tehtävään on tavallisesti kuulunut myös hyökkäyspelin johtaminen kentällä. Voidaan puhua myös ykköspaikan pelaajasta.

Tempo: Kuvaa sitä, millaisella vauhdilla peliä pelataan. Monesti käytetään myös termiä **pace**, kun puhutaan samasta asiasta.

Tilankäyttö (spacing): Abstrakti termi, jota käytetään puhuttaessa siitä, miten hyökkäävät pelaajat tapaavat olla sijoittuneina hyökkäyksen aikana. Jos joukkueella on hyvä tilankäyttö hyökkäyksessä, se pakottaa puolustuksen puolustamaan isommalla alueella. Vastaavasti huonossa tilankäytössä pelaajat ajatuvat lähelle toisiaan, jolloin puolustus voi puolustaa pienemmässä tilassa.

Transitio: Kaikki ne tilanteet, joissa pallo on siirtynyt toiselle joukkueelle ja joukkueet lähtevät sen myötä liikkumaan kohti toista kenttäpäätyä hyökkäysvuoron vaihduttua. Voidaan puhua myös jaotella transitiopuolustukseen ja -hyökkäykseen. Toinen termi on **siirtymä**.

Tähdistöpelaaaja (all-star): NBA:ssa pelataan vuosittain niin kutsuttu tähdistöottelu (all-star game), johon valituista pelaajista käytetään termiä "all-star".

Vapaaheitto: Heitto, joka seuraa tietyissä tilanteissa joukkueelle, jota rikotaan sääntöjen vastaisesti. Rikkeestä riippuen heittoja voi tulla yksi, kaksi tai kolme. Sisään heitetystä vapaaheitosta saa aina yhden pisteen.

Virhe: Kun pelajaa tekee sääntöjen vastaisen rikkeen vastustajan pelaajaa tai tuomaria kohtaan tälle vihelletään virhe. Tietyn virhemäärän saavutettuansa (kansainvälisessä koripallossa 5) pelaaja joutuu ulos ottelusta. Joukkueiden kohdalla lasketaan myös jaksokohtaiset virheet, joiden kohdalla puhutaan joukkuevirheistä. Kun joukkuevirheiden määrä ylittää tietyn rajan (nykyisin 4 per jakso), seuraa jokaisesta virheestä vapaaheitot.

Virhevaikeus: Virhevaikeuksista voidaan puhua, kun joukkueen pelaajat keräävät virheitä siinä määrin, että joukkueen valmennus kokee tarpeelliseksi muuttaa peluuttamista siinä pelossa, että pelaaja(t) saa henkilökohtaiset virheensä täyteen ja joutuu ulos pelistä. Jos joukkue kokonaisuudessa ottaa paljon virheitä, voidaan myös puhua virhevaikeuksista.

